

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ministerstvo životního prostředí

Průvodce zohledněním udržitelného rozvoje při hodnocení dopadů regulace (RIA)

---

květen 2023

**Tento dokument vznikl v rámci projektu Mechanismy prosazování principů udržitelného rozvoje
ve státní správě, reg. č.: CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_019/00014042**

Jak s tímto průvodcem pracovat

Účelem tohoto průvodce je poskytnout zpracovatelům hodnocení dopadů regulace (RIA) **vodítka, jak do stávající praxe přípravy i hodnocení dopadů plně promítnout perspektivu udržitelného rozvoje**. Hlavním motivem je potřeba zohlednit průřezové hledisko udržitelného rozvoje a konkrétně jej uchopit relevantní měrou ve všech politikách. Právě RIA v ČR může v tomto ohledu sehrávat zásadní roli. Přestože je RIA etablovaným procesem, rostoucí komplexita a dynamika vývoje si žádá inovace v zohledňování dopadů. Stávající Obecné zásady pro RIA již použití perspektivy udržitelného rozvoje žádají. Nejde o to dělat více, ale dělat některé věci lépe nebo odlišně, než jak jsou někteří zpracovatelé RIA zvyklí, aby se docílilo žádaného efektu.

Obsah Průvodce je rozdělen na dvě části. **První část (kapitola Jak chápat udržitelný rozvoj)** seznamuje obecně s principy a vhodnými nástroji pro zohlednění udržitelného rozvoje při tvorbě a hodnocení regulace. Zaměřuje se na tři klíčové aspekty:

- 1) **Věcnou náplň**, tedy jak konkrétně zohlednit cíle udržitelného rozvoje (SDGs) a cíle Strategického rámce ČR 2030 jakožto zastřešujícího dokumentu pro udržitelný rozvoj v ČR.
- 2) **Principy udržitelného rozvoje**, na kterých by měl stát samotný proces zpracování hodnocení dopadů, počínající již od jeho přípravy.
- 3) **Přehled hlavních nástrojů**, které pomáhají realizaci principů udržitelného rozvoje v praxi přípravy hodnocení.

Druhá část (kapitola Zohlednění udržitelného rozvoje ve stávající RIA) propojuje postupně jednotlivé aspekty hodnocení RIA s konkrétními principy a nástroji, které lze v daném kroku využít.

U všech věcných oblastí dopadů v existující struktuře RIA jsou dále uvedeny cíle udržitelného rozvoje (SDGs) a národní cíle ČR 2030, které jsou pro danou oblast relevantní. Dále tuto část doprovází návodné kontrolní otázky pro zjištění, zda není návrh regulace v rozporu s těmito cíli. Tato část představuje obsahové propojení RIA dle oblastí dopadů s obecnou (SGDs) i specifickou (ČR 2030) rovinou udržitelného rozvoje.

Průvodce lze využít při celém procesu přípravy i hodnocení (ex-ante i ex-post) RIA, nebo se lze zaměřit jen na některou z částí, dle aktuální potřeby. **Jednotlivé kapitoly je proto možné číst i samostatně.** U každého z nástrojů pak Průvodce čtenáře **propojuje s již existujícími návody, metodikami a příklady**, ve kterých se lze s daným nástrojem a jeho využitím zevrubně seznámit.

V praxi každého jednotlivého hodnocení by měl zpracovatel s pomocí tohoto průvodce postupovat následovně:

- 1) Měl by **uvážít, co principy a nástroje znamenají pro proces konkrétního hodnocení** a podle toho jednat.
- 2) Měl by **posoudit, zda se uvažované řešení nedostává do obsahového rozporu s SDGs** a pokud ano, měl by se snažit řešení uvést v soulad.
- 3) Pokud by negativní dopady na SDGs přetrvávaly, měl by **v rámci Závěrečné zprávy RIA a v rámci předkládací zprávy explicitně uvést**, na která SDGs bude mít řešení negativní dopad a ponechat věc na politickém rozhodnutí.

Obsah

Jak s tímto průvodcem pracovat.....	3
1 Úvod.....	6
2 Jak chápat udržitelný rozvoj	6
2.1 Věcná náplň	6
2.1.1 Cíle udržitelného rozvoje a Strategický rámec ČR 2030	6
2.1.2 Evropská iniciativa: Better Regulation Toolbox (BRT).....	8
2.2 Principy.....	9
2.2.1 Dlouhodobá perspektiva	9
2.2.2 Multidimenzionální přístup.....	9
2.2.3 Negativní vedlejší dopady	10
2.2.4 Perspektiva příjemců.....	10
2.3 Nástroje	11
2.3.1 Práce s dlouhodobou perspektivou – Foresight a Megatrendy.....	11
2.3.2 Experiment a pilotní odzkoušení regulace	11
2.3.3 Zapojování veřejnosti	12
2.3.4 Nové nástroje – regulační sandbox a behaviorální poznatky.....	12
2.3.5 Další nástroje.....	13
3 Zohlednění udržitelného rozvoje ve stávající struktuře RIA.....	14
3.1 Struktura hodnocení RIA	14
3.1.1 Identifikace problému	14
3.1.2 Identifikace dotčených subjektů	16
3.1.3 Popis cílového stavu	17
3.1.4 Návrh variant.....	18
3.1.5 Určení dopadů	19
3.1.6 Vyhodnocení variant	20
3.1.7 Přezkum účinnosti regulace.....	22
3.1.8 Konzultace	23
3.2 Věcné oblasti dopadů RIA	25
3.2.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty	25
3.2.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR.....	26
3.2.3 Dopady na podnikatelské prostředí	28
3.2.4 Dopady na územní samosprávné celky (kraje, obce).....	30
3.2.5 Sociální dopady	32

3.2.6	Dopady na rodiny	34
3.2.7	Dopady na spotřebitele	36
3.2.8	Dopady na životní prostředí.....	37
3.2.9	Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů	40
3.2.10	Dopady na výkon státní statistické služby	41
3.2.11	Korupční rizika.....	42
3.2.12	Dopady na bezpečnost nebo obranu státu.....	43
3.2.13	Témata průřezová	44

Úvod

RIA a udržitelný rozvoj spolu bezprostředně souvisí, **RIA je vhodným nástrojem pro zohlednění udržitelného rozvoje**. Rozšíření rozsahu RIA nad rámec analýzy ekonomických dopadů a zohlednění sociálních a environmentálních hledisek **umožňuje zlepšit soudržnost politik** a zároveň **promítnout hledisko udržitelného rozvoje** do oblastí politiky jako je zemědělství, energetika, infrastruktura nebo doprava.

Implementaci udržitelnosti do politik dlouhodobě prosazuje **OECD**. Již v roce 2010 vydalo metodiku k provádění hodnocení dopadů na udržitelnost (SIA) s cílem **posílit multidimenzionální přístup při přípravě politik**, aby byly vhodně integrovány všechny tři pilíře udržitelného rozvoje (sociální, ekonomický, environmentální). Nově pak vytvořilo **nástroj pro podporu integrace ekonomické, sociální, environmentální a správní dimenze udržitelného rozvoje** napříč všemi úrovněmi politického procesu, tzv. **Koherenci politik pro udržitelný rozvoj (PCSD)**, z nějž čerpá i tento Průvodce.

Snaha o promítnutí udržitelného rozvoje (v jeho širším smyslu) do politik a legislativy je dlouhodobým **trendem na úrovni Evropské unie (EU)**, viz kapitola 2.1.2 Evropská iniciativa: **Better Regulation Toolbox** a **Delivering on the UN's Sustainable Development Goals**. Důležitost, kterou EU přikládá prosazování udržitelného rozvoje, nově odráží i Evropská zelená dohoda a související princip „nepůsobit významné škody“ (**DNSH**). Byl tak stanoven klasifikační systém (taxonomie) pro usnadnění ekologicky udržitelných investic.

Jak chápat udržitelný rozvoj

Udržitelný rozvoj **není jen „zelené“ téma**. Naopak usiluje o **vyvážený přístup k růstu, zajišťující sociální začleňování, udržitelnost životního prostředí a rozvoj v mezích limitů přírody i ekonomickou prosperitu**. Přínosy udržitelného rozvoje lze proto vidět v širokém průřezu aktivit. Stejně tak se **nejedná pouze o „věcné“ téma**. Součástí udržitelného rozvoje jsou i průřezové **principy a nástroje**, díky kterým lze podchytit dlouhodobý horizont dopadů a zajistit inkluzivní přístup k definování politik a jejich implementaci.¹

Uvažovat o udržitelném rozvoji je proto dobré hned na třech úrovních:

1. **Věcná náplň**
2. **Principy**
3. **Nástroje**

Věcná náplň

Cíle udržitelného rozvoje a Strategický rámec ČR 2030

Obsah udržitelného rozvoje globálně zhmotňuje Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj OSN a v ní obsažených **17 vzájemně propojených Cílů udržitelného rozvoje (SDGs)**, které byly přijaty Valným shromážděním OSN v roce 2015 za účelem dosažení lepšího a udržitelnějšího světa pro všechny. Tyto cíle, k nimž se **přihlásily všechny členské státy včetně ČR**, jsou výzvou k řešení řady globálních problémů jako je chudoba, nerovnost, klimatická změna, nebo zhoršování životního prostředí.

---

¹ Delivering on the UN's Sustainable Development Goals – A comprehensive approach, SWD(2020) 400 final

V českém prostředí jsou SDGs vtěleny především do **Strategického rámce ČR 2030**, jenž definuje strategické směřování ČR v **šesti základních oblastech udržitelnosti** (Lidé a společnost; Hospodářský model; Odolné ekosystémy; Obce a regiony; Globální rozvoj; Dobré vládnutí). Když tedy pokládáme otázku „**Je to udržitelné?**“, máme na mysli, jestli je to **v souladu s SDGs, resp. s cíli ČR 2030**. Samotných **17 Cílů udržitelného rozvoje** je **definováno poměrně obecně**, neboť se jedná o výsledek globálního konsensu, který zohledňuje jak preference bohatého Severu, tak států G77. Proto je třeba při operacionalizaci SDGs v posuzování dopadů mít na paměti, že SDGs neobsahují všechna témata, která jsou vnímána jako důležitá. Například v agendě lidských práv nejsou obsažena práva LBGTQ+ lidí. Stejně tak Agenda 2030 neobsahuje explicitně témata, jejichž význam akceleroval v posledních sedmi letech (např. digitalizace, umělá inteligence, udržitelné finance, geoinženýring). To však neznamená, že neposkytuje základní principiální vodítka pro jejich uchopení.

Jednotlivé Cíle udržitelného rozvoje jsou konkretizovány ve 169 podcílech. Pokrok směrem k nim je pak sledován pomocí **232 jedinečných indikátorů**. Jedná se o globální „benchmark“, vycházející z principů „nenechat nikoho pozadu“ a „společné, ale diferencované odpovědnosti“, a je jej tedy vždy potřeba přizpůsobit podmínkám v jednotlivých zemích.

Globální SDGs nemohou tedy ze své podstaty poskytnout dostatečné odpovědi na problémy na národní úrovni. **Za tímto účelem vláda schválila Strategický rámec ČR 2030, který představuje sadu konkrétních národních cílů a podcílů, doplněných o statistické indikátory.** Propojení obou rovin, tj. obecné, dané SDGs, i specifické pro ČR, dané **Strategickým rámcem**, a jejich vazbu na RIA představuje kap. **Věcné oblasti dopadů RIA, která obsahuje cíle a sadu návodných otázek pro hodnocení konkrétních příkladů perspektivy udržitelného rozvoje.**

Kvalitní **provádění RIA** samo o sobě můžeme považovat za **naplňování SDG 16 a Dobrého vládnutí**, které vytváří **předpoklady pro naplňování cílů ostatních**. SDGs řeší všechny velké společenské výzvy, proto při jejich implementaci vyžadují účinnou veřejnou správu. S tím souvisí i **informované (politické) rozhodování**, multidisciplinární přístup, stejně jako **podpora aktivní participace** na rozhodování, plánování a provádění politik a programů pro udržitelný rozvoj na všech úrovních. **RIA** a zpětné vyhodnocování dopadů (**ex-post RIA**) může také významně **napomoci v dalších rozhodnutích** o nových veřejných politikách, nebo o úpravě těch stávajících.

V rámci ČR 2030 je kvalitní hodnocení dopadů navrhované regulace (RIA) v oblasti Dobré vládnutí součástí cíle 24.3 Veřejné politiky jsou založeny na dostupných znalostech a jsou systematicky posuzovány předem s ohledem na **možné dopady na příjemce, vedlejší dopady a dlouhodobé dopady**.

Evropská iniciativa: Better Regulation Toolbox (BRT)

Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) byly plně začleněny do praxe EK prostřednictvím [Sdělení EK k Lepší regulaci: Spojením sil k vytváření lepších zákonů](#)² (2021) s tím, že **SDGs budou přímo zahrnuty do hodnocení a posuzování dopadů**. Následně byly v tomto duchu revidovány Pokyny a [Sada nástrojů pro lepší regulaci](#)³ tak, aby obsahovaly návod, jak začlenit SDGs do hodnocení dopadů. Revidovaná sada nástrojů je poměrně rozsáhlá a obsahuje praktické nástroje, postupy a tipy, které mohou zejména úředníci Komise používat při přípravě a návrzích legislativy. Pracovat s ní lze výběrově, tj. dle potřeby. Aktualizovaná verze se v praxi používá až od roku 2023 a neexistují tedy dosud ponaučení z jejího nastavení a používání.

Přístup k vyhodnocení na SDGs vychází z posouzení toho, zda a jak daná iniciativa podporuje dosažení relevantních SDGs. Součástí jsou **speciální nástroje** (jedná se zejména o nástroj 18 a 19, viz níže) pro implementaci SDGs do hodnocení dopadů. Pro jednotlivé dopady zde pak existují příslušné detailnější nástroje 21-37, které blíže specifikují jednotlivé kroky, vč. zdrojů dat či indikátorů. EK rovněž navrhla ex-ante posouzení dopadů regulace nejen ve vztahu ke vhodnosti řešení na úrovni EU, nýbrž i **posouzení potenciálních ekonomických, sociálních a environmentálních dopadů**, tedy SIA.

BRT NÁSTROJ 18: IDENTIFIKACE DOPADŮ

Nástroj 18 se zaměřuje na identifikaci možných dopadů. Formou přehledných tabulek **propojuje jednotlivé oblasti dopadů a SDGs** (s. 140-149). Pro základní strukturaci dopadů využívá dělení na **ekonomický, sociální a environmentální pilíř**, jenž bezprostředně souvisí s konceptualizací udržitelného rozvoje (s. 137-138). V tabulce BRT je uveden **výčet klíčových dopadů**, které by měly být vyhodnoceny pro identifikaci všech potenciálně důležitých dopadů. Nástroj se dále věnuje **užšímu výběru zásadních dopadů**. Není potřeba analyzovat veškeré dopady, nýbrž vybrat ty opravdu relevantní.

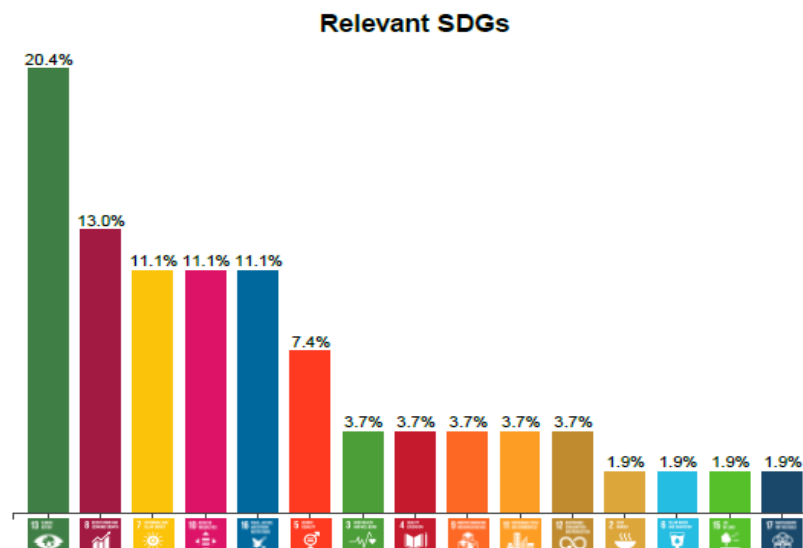
BRT NÁSTROJ 19: CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Nástroj 19 je spíše obecnější kapitolou o tom, jak by každý legislativní návrh měl přispívat k SDGs. Evropská komise za tímto účelem vytvořila [platformu KnowSDGs](#), kde je k dispozici úplný popis všech 17 SDGs a jejich 169 cílů (targets), včetně seznamu indikátorů udržitelného rozvoje. K dispozici jsou **online nástroje pro „mapping“ nebo „tagging“ SDGs**, založené na textové analýze. Například **SDG Mapper** analyzuje četnost výskytu klíčových slov v textovém dokumentu nahraném do programu. Výstupem jsou přehledné grafy indikující míru, do jaké se v textu promítají jednotlivé Cíle udržitelného rozvoje.

² Communication of 29 April 2021 on "Better regulation: Joining forces to make better laws" (COM(2021) 219)

³ [Better Regulation Guidelines and Toolbox](#)

Obrázek 1 Ukázka výstupu SDG Mapperu

Nástroj také představuje **sadu indikátorů udržitelného rozvoje EU** pro jednotlivé SDGs se 100 ukazateli (komplementární k sadě indikátorů OSN) pro sledování pokroku EU směrem k jejich dosahování. Lze zde zobrazovat příslušná data i za jednotlivé členské státy EU. Využití zde proto lze především dostupnost **srovnatelných dat, relevantních pro SDGs, ze všech států EU** (a Islandu, Norska a Švýcarska), **např. jako benchmark při definici problému**. Kde je to vhodné jako doplnění k indikátorům ČR 2030, lze sadu indikátorů EU použít také k popisu současného stavu (nulové varianty), cílů, nebo dopadů jednotlivých možností řešení problému.

Principy

Principy udržitelného rozvoje představují ty **aspekty**, na které by měl být brán zřetel **při samotném procesu zpracování hodnocení dopadů**. Nejde tedy o jednotlivé položky, kde jen zhodnotíme, zda návrh vyhovuje či nikoli, nýbrž máme je na vědomí již **při přípravě a zpracovávání** hodnocení.

Dlouhodobá perspektiva

Dlouhodobá perspektiva znamená pohlízet na současný problém a jeho řešení s ohledem na **dopady na budoucí generace**, v čase **překračující horizont volebních období**. Nejde jen o uspokojení krátkodobé potřeby, vyřešení okamžitého problému. To totiž může vést k tomu, že se po nějakém čase ukáží další problémy, které v souvislosti s návrhem vzejdou, nebo se daný problém objeví znovu. Výsledkem tak bude potřeba nového řešení a s tím spojené další náklady. Potřeba je také někdy **vážít krátkodobé negativní dopady ve vztahu k dopadům dlouhodobým pozitivním**.

Smyslem je jednak **zohlednění dlouhodobých dopadů** navrhované regulace, jednak také zahrnutí úvahy o **vývoji problému a dopadech regulace v měnícím se prostředí a podmínkách v budoucnu**. K tomu může dobře posloužit **práce s tzv. megatrendy či foresight** (viz dále pasáž Nástroje).

Multidimenzionální přístup

Multidimenzionální přístup zahrnuje holistické **propojení ekonomického, environmentálního a sociálního pilíře** udržitelného rozvoje a zároveň snahu o maximalizaci synergií a minimalizaci kompromisů (tzv. trade-offs) mezi jednotlivými cíli. Všechny **tři složky mají mít stejnou váhu** a žádná z nich by neměla být potlačována nebo protežována. Vztah jednotlivých pilířů a cílů může být

pozitivní, negativní nebo smíšené povahy, a to i v různém geografickém a časovém měřítku. Tento princip chceme mít na vědomí o to více, čím více položek oblastí dopadů zpracováváme (zvláštní položky např. na korupci či gender jsou sice přínosné, ale nejsou všeobsažné – stále chceme **vidět celý obraz dané problematiky a neposuzovat izolovaně jednotlivé detaily**).

Negativní vedlejší dopady

Zvážení negativních vedlejších dopadů **souvisí s multidimenzionálním přístupem** výše a s **koherencí politik**. Zdá se zřejmé, že předmětem hodnocení dopadů budou především negativní dopady. Nicméně jakmile vyhlédneme z „tunelu“ primární oblasti návrhu, může se objevit spousta dalších, vedlejších negativních dopadů, které by nás na první pohled nenapadly (např. energetická náročnost zaváděných ekologických opatření). Návrh (nejen) environmentální legislativy může mít společenské dopady pozitivní i negativní.

Bez řádné analýzy a plánování mohou vést politiky v jednom, např. environmentálním, pilíři udržitelného rozvoje (např. environmentální regulace k zavádění kapalných biopaliv pro motorová vozidla) **k nezamýšleným a škodlivým vedlejším účinkům v pilíři jiném, např. sociálním či ekonomickém** (např. zvýšení cen základních potravin a prohlubování problému chudoby zemí třetího světa).

Zvážit je potřeba i to, **zda k negativním dopadům nedochází daleko od místa, kde se přijímají politická rozhodnutí**, tj. mimo hranice ČR. Obecné zásady pro RIA určení přeshraničních dopadů nevyžadují, nicméně i přesto je dobré se zamyslet, zda navrhovaná legislativa nemůže negativně ovlivnit jiné země, a to **nejen sousední státy, ale i rozvojové země či planetu jako celek** (např. velká diskuze ohledně přeshraničních dopadů se tradičně vede u návrhů emisní regulace či uzavírání dohod o volném obchodu, např. se státy Mercosur).

Perspektiva příjemců

Politiky nedopadají na abstraktní subjekty, ale na reálné lidi, občany a občanky. Jejich potřeby a zkušenosti se současným nastavením politik lze zjistit nejběžněji prostřednictvím konzultací. Klademe **důraz na konzultace v celém procesu přípravy hodnocení dopadů**, nad rámec „tradičních“ pracovních skupin a dlouhodobě spolupracujících stakeholderů. Podle BRT je potřeba **rozlišit od sebe sběr zpětné vazby a shromažďování vstupů v rámci konzultace**. Shromažďování zpětné vazby nabízí zúčastněným stranám příležitost vyjádřit svůj názor na konkrétní, již vzniklý dokument; zatímco konzultace je proces shromažďování vstupů a názorů zúčastněných na nové iniciativy, kdy jsou otevřeny nejen forma řešení, ale i jeho účel.

Konzultace s dotčenými subjekty jsou důležitým **nástrojem pro shromažďování informací** pro tvorbu politiky založenou na datech či na důkazech (tzv. **evidence-based** či **evidence-informed rozhodování**). Cílem je přilákání více účastníků a kvalitních příspěvků k navrhované regulaci. To je samo o sobě **součástí naplňování cíle SDG 16.6: mít veřejné instituce, které jsou nejen efektivní a odpovědné, ale také inkluzivní**. O tom, **zda a do jaké míry budou konzultace pro návrh přínosné, pak rozhoduje také jejich vhodná organizace** (viz pasáž Zapojování veřejnosti).

Nástroje

S ohledem na všechny čtyři principy udržitelného rozvoje uvedené výše je potřeba zmínit i nástroje, které pomáhají jejich realizaci v regulatorní praxi. Potřebu **prognóz doprovazených analýzou citlivosti výsledků na změny** hlavních vnitřních a vnějších **proměnných** ovlivňujících dopady zmiňuje [Sdělení EK k hodnocení dopadů](#).⁴

Častým problémem při zpracování hodnocení dopadů bývá nedostatek dat. Statistická data jsou nejčastěji využívaným otevřeným zdrojem, využít lze i dílčí sady indikátorů. Také existuje možnost sesbírat si data vlastní, zejména pokud panuje kolem návrhů nejistota, např. jak na ně lidé zareagují či jaké podníti chování. Zároveň je potřeba mít u statistických dat na paměti, že pouhá extrapolace současných trendů vývoje indikátorů nemusí vždy dobře vypovídat o dynamice dopadů.

Práce s dlouhodobou perspektivou – Foresight a Megatrendy

Potřeba zohlednění dlouhodobých dopadů je **součástí také [Nástroje 20 BRT](#)**. Pro zhodnocení **dopadů z dlouhodobého hlediska** lze využít různé metody, mj. **scénáře** či **foresight**. Použití strategického a vědecky podloženého foresightu zajistí, aby přijatá **rozhodnutí byla založena na dlouhodobější perspektivě, včetně perspektivy příspěvku k dlouhodobým závazkům, jako jsou SDGs**. Nástroj 20 BRT se věnuje metodám strategického foresightu zejména ve vztahu k variantám řešení problému.

Pro úvahy o **vývoji problému a dopadech regulace v měnícím se prostředí a podmínkách v budoucnu** může posloužit **práce s tzv. [megatrendy](#)** a jejich možným vlivem na řešený problém. Pochopení vlivu příslušných megatrendů **pomůže lépe nastavit cíl i zvolit vhodný způsob regulace**. Lze se např. ptát: *Které aspekty problému či jeho navrhovaných řešení by relevantní megatrendy ovlivnily či změnily? Má naopak uvažované řešení dopad na některý z megatrendů?*

Konkrétní **tipy a příklady, jak s foresightem a megatrendy pracovat** zveřejnil finský inovační fond Sitra na svých [stránkách věnovaných práci s megatrendy](#), vč. dalších odkazů na nástroje pro foresight. V českém prostředí se lze inspirovat výstupy projektu [FUTURE-PRO: Megatrendy a velké společenské výzvy](#) od think tanku České priority.

Experiment a pilotní odzkoušení regulace

Účinnost nové regulace lze ve fázi návrhu, tj. před zpracováním závěrečné zprávy RIA, ověřit experimentem či jejím pilotním odzkoušením. Přestože pilotní projekty mohou být z hlediska času a zdrojů nákladné a mohou přinášet i politická rizika, tyto **náklady by měly být vyváženy výrazně nižším rizikem nedostatků nové regulace**. Nabízí se řada experimentálních metod. Některé z nich mohou být náročnější na realizaci, jiné jednodušší. **Není vždy nutné pilotovat celý návrh, často stačí jen jeho část** – tady je na zpracovateli, jaká data chce z experimentu získat a v jaké míře bude přínosné experiment realizovat – nemusí jít nutně o nic složitého.

V oblasti RIA se nabízí především **experiment předcházející legislativě**: Experimentování v této variantě představuje **odlišný způsob od konvenčního modelu**, který tvrdí, že analýza politiky, formulace řešení a začlenění do legislativy předchází implementaci. Zde však **experimentování**

---

⁴ Communication on Impact Assessment (COM(2002) 276)

znamená nejprve inovovat prostřednictvím (rozsahem ohraničené) implementace a teprve později navrhovat univerzální zákony a regulaci.

Pilotní projekty by se měly lišit svou **povahou a rozsahem podle řady faktorů**, jako napjatý časový plán nebo nízký rozpočet. Při přípravě experimentu/pilotního projektu je proto **důležitý rozsah již nashromážděných znalostí o dané oblasti** politiky. Rozsah a komplexita experimentu by pak měly být **adekvátní jeho užitečnosti**. Neexistuje jediná nejlepší metoda pro pilotní odzkoušení regulace, využít lze mix metod pro získání plnějšiho obrazu.

Velmi informativní je v tomto ohledu **Zpráva o hodnocení vládních pilotních projektů ve Velké Británii** „[Trying It Out: The Role of 'Pilots' in Policy-Making](#)“ (2003), která obsahuje i řadu příkladů z praxe, ať již šlo o náročné, víceleté projekty či o experimenty relativně rychlé a malé (např. pilotní projekt k posouzení praktičnosti informačního balíčku v procesu nákupu a prodeje domů a bytů a jeho následné využití pro tvorbu politiky bydlení na národní úrovni, testovaný u 189 prodávaných nemovitostí, založený na dotazování a hloubkových rozhovorech s prodávajícími a kupujícími).

Na závěr je potřeba zdůraznit, že pilotní **projekt, který odhalí, že regulace je problematická nebo neúčinná** rozhodně nelze pokládat za „vyhození“ peněz, naopak, **jde o důsledně hospodárný přístup**. Takový projekt totiž pomohl – pokud politická reprezentace jeho výsledky přijme - odvrátit řešení, které by neplnilo svůj účel a které by představovalo problém jak finanční, tak politický.

Zapojování veřejnosti

Metodiky řízení konzultací patří k doporučeným v RIA, ale existují i další rozšiřující materiály. Konzultacím u vyhodnocování dopadů regulace se věnuje [Vzdělávací manuál pro RIA](#) Úřadu Vlády ČR, stejně jako i celá [kapitola 7 BRT](#) a dále [Nástroj 10 BRT](#), který se zaměřuje na konzultace sociálních partnerů. V angličtině představují dobrý přehled různých metod participace např. [Participedia](#), nebo [People Powered](#). Z užitečných anglickojazyčných nástrojů pro digitální participaci lze zmínit [Decidim](#).

Rozvahu o participaci je na místě pojmout širěji, má-li přinést co nejlepší efekt. Opřít se lze o [Metodiku participace nestátních neziskových organizací v poradních a pracovních orgánech a při tvorbě dokumentů státní správy](#) (ÚV, 2022), z anglickojazyčných zdrojů o OECD [Guidelines for Citizen Participation Process](#) (2022). Využít lze i starší materiály, [Metodiku pro zapojování veřejnosti do přípravy vládních dokumentů](#) (MV, 2009), která řeší také zapojování veřejnosti v jednotlivých fázích procesu RIA, vč. přehledu základních technik a šablony vyhodnocení; a navazující [Manuál pro zapojování veřejnosti do přípravy vládních dokumentů](#) (MV, 2010) se seznamem a popisem metod a technik zapojení veřejnosti.

Nové nástroje – regulační sandbox a behaviorální poznatky

Existuje řada přístupů, které do českého prostředí zatím pronikají jen zvolna, ačkoli v prostředí EU se již stávají nedílnou součástí tvorby politik a hodnocení dopadů. Od role emocí či hodnot, přes otázky rámování a význam metafor, až po behaviorální přístupy. Shrnutí nabízí materiál EK [Understanding our political nature](#) (2019).

Některým z těchto nástrojů se věnuje také BRT. Konkrétně [Nástroj 6g BRT](#) pojednává o **regulačních sandboxech a behaviorálních poznatcích**. Tzv. **sandboxy** jsou součástí úsilí regulačních orgánů po celém světě vypořádat se s výzvami způsobenými technologickou transformací a vznikem nových

produktů, služeb a obchodních modelů. Umožňují **testovat inovace v kontrolovaném prostředí reálného světa** podle konkrétního plánu vyvinutého a monitorovaného příslušným orgánem. **Nástroj 6g BRT** obsahuje kromě **příkladů užití sandboxu v EU** i **soubor otázek, které je třeba zvážit, než se rozhodnete, zda zřídit regulační sandbox**. K vytvoření sandboxu jsou teoreticky možné dva přístupy: jeden, kdy sandbox iniciují inovátoři na základě identifikované regulační bariéry; a druhý, kde legislativní ustanovení pro testování identifikuje sám regulátor a vyzve ke spolupráci zainteresované organizace.

Přes jeho rostoucí popularitu **není využití sandboxu vhodné vždy** (např. je-li cílem dozvědět se více o nových inovacích na trhu nebo obecně učení se, je lépe využít jiných, méně formálních nástrojů), nebo není realizován zcela správně. Proto **CGAP⁵ ve spolupráci se Světovou bankou** vytvořili **technickou příručku [How to Build a Regulatory Sandbox: A Practical Guide for Policy Makers](#)** (2020), kde lze nalézt **podrobné návody vč. příkladů, jak úspěšně připravit a realizovat testování pomocí sandboxu**, vč. možných vhodných alternativ (např. pomocí inovačního hubu).

Informativní je i **příručka [Making space for innovation](#)** (2019) vydaná německým Federálním ministerstvem hospodářství a energetiky, kde lze kromě obecných informací a postupů najít i **příklady sandboxů realizovaných v Německu** (např. [testbed pro autonomní řízení v Bádensku-Württembersku](#), který je regulačním sandboxem pro koncepty mobility, umožňujícím společnostem a výzkumným institucím testovat technologie a služby v oblasti propojeného a automatizovaného řízení, a tedy **navržen jako testovací prostředí pro širokou účast**, ad.).

Behaviorální poznatky (Behavioral Insights) jsou závěry o lidském chování založené na důkazech. Poskytují **lepší pochopení toho, jak lidé myslí, jednají a cítí**. U posuzování dopadů je tento nástroj relevantní, **pokud účinnost regulace vždy závisí na lidském chování**. Využití lze **zejména při definici problému a formulaci alternativních variant**. Jedná se o časově relativně náročnou metodu. **Nástroj 6g BRT** uvádí jednotlivé praktické kroky pro implementaci tohoto nástroje.

Podrobnější informace, postup a příklady lze nalézt v **příručce OECD [Tools and Ethics for Applied Behavioural Insights: The BASIC Toolkit](#)** (2019). Celkem **100 příkladů z praxe** pak obsahuje **publikace OECD [Behavioural Insights and Public Policy: Lessons from Around the World](#)** (2016), kde lze nalézt řadu důležitých a relevantních témat i z hlediska **udržitelného rozvoje**, jako ochrana spotřebitele, vzdělávání, energetika, životní prostředí, trh práce, zdraví nebo i finanční produkty.

Další nástroje

Kromě výše zmíněných existuje celá řada dalších nástrojů, které podporují některý z principů udržitelného rozvoje. Jako příklad lze uvést následující:

- **Metoda kritických technologií**. Jedná se o normativní metodu, jejíž smyslem je **najít vhodné opatření, technologie, apod. pro předem zadané budoucí potřeby** a cíle. Je metodou **participativní**, založenou na účasti velkého počtu expertů. Výstupem je doporučení pro směr vývoje řešené oblasti (nejčastěji související s vědou a výzkumem) a pro zavádění konkrétních

---

⁵ Consultative Group to Assist the Poor, globální partnerství rozvojových organizací, které se snaží zlepšit životy chudých lidí, zejména žen, prostřednictvím finančního začlenění, pozn.

opatření. Jedná se i o nově vznikající technologie, které mají potenciál významně podpořit např. ekonomický růst či sociální kohezi, ale zároveň mohou pro tyto socioekonomické oblasti představovat významné riziko (např. v případě jejich zneužití či havárie). Metodu vč. **příkladu použití v TA ČR pro návrh Národního programu výzkumu** popisuje Klusáček v textu [Metoda kritických technologií](#) (nedatováno).

- **Analýza křížových dopadů.** Metoda **souvisí s foresightem a uvažováním o možných budoucnostech.** Konkrétně řeší možné budoucí **kombinace faktorů**, interakce mezi nimi a posouzení podmíněné pravděpodobnosti, vč. odhadu očekávaného společenského dopadu. Hlavním cílem je při práci vždy s kombinací událostí snížit míru nejistoty do budoucna. Metodu popisuje Gordon v textu [Cross-Impact Method](#) (1994), vč. **postupu a příkladů užití.**
- **Morfologická analýza.** Normativní metoda vhodná pro problémy, které lze obtížně kvantifikovat. Je vhodná zejména **ke strukturování problému při jeho definování** a ke zkoumání **vztahů v multidimenzionálních, nekvantifikovatelných problémových komplexech.** Tato metoda je často kombinována se stromy relevance. Metodu popisuje Ritchey v článku [General Morphological Analysis as a Basic Scientific Modelling Method](#) (2018).
- **Stromy relevance.** Analytická metoda vhodná pro definování a strukturování problému, kdy je původně široké téma členěno do stále užších podtémat, zaznamenaných ve formě stromového diagramu. Z pohledu časové náročnosti se jedná o vcelku nenáročnou metodu. Výsledkem je obrazová prezentace s hierarchickou strukturou, kdy každá z úrovní zvýrazňuje různé aspekty problému nebo již nabízených řešení. Metodu popisuje např. Kamiński a kol. v článku [A framework for sensitivity analysis of decision trees](#) (2017).

Zohlednění udržitelného rozvoje ve stávající struktuře RIA

Je-li správně uchopena, již stávající struktura hodnocení RIA umožňuje náležitě zohlednit udržitelný rozvoj. Cílem pasáže 3.1. je ukázat, na co se při hodnocení RIA zaměřit, aby byl udržitelný rozvoj reflektován jak pokud jde o výše popsané principy, tak využití nástrojů tyto principy podporujících. K promítnutí obsahové stránky pak slouží pasáž **Věcné oblasti dopadů RIA.**

Struktura hodnocení RIA

Následující části sledují strukturu hodnocení RIA a rozšiřují a doplňují postup daný pro jednotlivé body v Obecných zásadách pro RIA (2016) či Vzdělávacím manuálu pro RIA (2017). Cílem je napomoci k jejich kvalitnímu uchopení pomocí zdůraznění aspektů udržitelného rozvoje, příkladů zpracování či vhodných nástrojů.

Identifikace problému

Existují dva hlavní důvody, proč je vymezení problému důležité. První důvod je poznávací (**řešení nevhodně formulovaného problému nevede k dobrým výsledkům**); druhým důvodem je také potřeba komunikace. Je důležité, **aby všichni rozuměli problému stejně a zároveň, aby samotné vymezení nemělo na aktéry demotivační účinek.** Právě z posledně uvedeného důvodu je **vhodné také pracovat s behaviorálními poznatky** (viz kap. Nové nástroje – regulační sandbox a behaviorální poznatky). Z hlediska udržitelného rozvoje je žádoucí při vymezování problému zohlednit i **mezigenerační rozměr a přeshraniční/globální dopady** včetně budoucího výhledu.

Správná definice problému pomáhá určit nezbytnost legislativního (či jiného) zásahu a je prvním krokem, od kterého se příprava návrhu odvíjí. Často jde o **komplexní problém**, který lze **rozdělit na dílčí problémy**. Jelikož definice problému stanovuje startovací pozici pro celý proces tvorby legislativního návrhu, nelze se spokojit s obecným tvrzením (a to ani v případě transpozice evropského práva). Vždy je **žádoucí hledat příčiny primárního problému**, jít dostatečně do hloubky při jeho analýze a podložit své tvrzení adekvátními důkazy o tom, že problém je skutečně závažný a je nutné ho řešit prostřednictvím právní úpravy. Přestože řešený problém logicky vyplývá z neuspokojivosti současného stavu, **popis současného stavu nemůže sloužit jako definice problému**.

Definice problému by měla být podpořena relevantními důkazy, zejména empirickými daty a zprávami odborníků. **Pro definici problému se lze ptát především: Proč je to problém? O jak velký / závažný problém se jedná? Koho se problém týká? Kde se problém vyskytuje? Jaký je jeho rozsah? Jaké jsou jeho příčiny? Jaké jsou jeho následky? Jak se problém vyvíjí v čase?** Oblíbeným heuristickým nástrojem ve veřejné politice je tzv. **strom problému**, který pomáhá vizualizovat důsledky (koruna) i příčiny (kořeny) předmětného problému (kmen). Dalšími **nástroji, které lze využít jsou morfologická analýza a strom relevance** (viz kap. **Další nástroje**).

Příklad:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Co je problém?

*„Předmětem intenzivní společenské debaty se v poslední době stal problém tzv. „dětských dlužníků“, tj. dětí, vůči kterým je vedeno exekuční řízení. Návrh na tento jev reaguje, jeho záběr je však širší. Jeho cílem je řešit obecnější **problém „dětských dluhů“, tj. peněžních dluhů vzniklých před nabytím zletilosti dlužníka, který má několik úrovní a různé příčiny**, a jehož je **problém „dětských dlužníku“ pouze podmnožinou**. Je třeba si totiž uvědomit, že exekuční řízení je v současnosti vedeno i proti desítkám tisíc dospělých občanů, kteří dluhy nabyli jako nezletilí, a že naopak vymáhání dluhů vzniklých v dětství po dosažení zletilosti je relativně typické. Podle dostupných údajů **bylo k 1. 5. 2019 vedeno exekuční řízení proti 3476 nezletilým**, z čehož přibližně dvě třetiny byly děti mladší 15 let. V exekuci je tedy v současnosti přibližně 0,18 % všech nezletilých.*

Proč je to problém?

*Nezletilí, kterým vznikají nezvladatelné dluhy, jsou často, nikoli však výhradně, ze **sociálně znevýhodněných poměrů**. Jejich už tak nelehká životní a společenská situace, spojená typicky s chudobou a nestabilním rodinným prostředím, je **zhoršena existencí peněžních dluhů**. Tyto dluhy pak často vznikají z důvodů, které dětem nelze spravedlivě přisuzovat. Situace, kdy za neřádný výkon rodičovských povinností vznikají povinnosti a dluhy dětem, je třeba mít za nemravné a je třeba je minimalizovat.*

Jaké jsou příčiny?

*Existence dětských dluhů je dána více faktory. Z faktického hlediska jsou **původci dětských dlužníků jejich zákonní zástupci**, kteří buď povinnost péče zanedbávají, nebo jsou sami v nelehké životní či sociální situaci. Ontologicky se tedy jedná o problém sociální, společenský, spojený především s problémy nižších sociálních tříd. Na druhou stranu je však nutno dodat, že **vznik dětských dluhů je v rámci právního řádu možný**. Dokonce lze mít za to, že česká právní úprava v určitých ohledech k relativně snadnému vzniku nežádoucích dětských dluhů nepřímo přispívá, respektive **neobsahuje mechanismy, které by vznik takovýchto dluhů minimalizovaly či zapovídaly**.”*

Příklad:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Co je problém?

*„Množství plastových odpadků v oceánech a mořích roste na úkor ekosystémů, biologické rozmanitosti a potenciálně i lidského zdraví a vyvolává rozsáhlé obavy. V odpadu zároveň končí cenné materiály, které by mohly být v hospodářství znovu využity. ... V ČR představují celkové plastové obaly **dlouhodobě pětinu všech odpadů** vzniklých z obalových materiálů. V roce 2018 činil procentuální podíl vzniklých plastových obalových odpadů 20,6 % z celkového množství vzniklých obalových odpadů ze skla, papíru, kovu, dřeva a nezařazených materiálů (Statistická ročenka životního prostředí, 2019). **Objem plastových obalů (v tunách) má od roku 2014 rostoucí tendenci**, mezi lety 2018 a 2014 narostl o 22 % ...*

*... tabulka ukazuje procentuální zastoupení dvaceti nejčastěji zastoupených druhů odpadů v řekách. Z tabulky je **zřejmé, že největší zastoupení mají plastové obaly**. ... **Závěry Centra pro výzkum veřejného mínění ukazují, že Češi dlouhodobě považují hromadění odpadu za velmi závažný globální problém...** Vedle toho, že velká většina veřejnosti považuje odpad za závažný problém na úrovni globální i české, **celých 83 % Čechů také podporuje, aby stát tuto situaci aktivně řešil**. ...*

Jaké jsou příčiny?

*Problematika odhazování odpadků, kterých se koneční uživatelé zbavili mimo místa určená k jeho odkládání (tzv. „littering“), a to ať už v městském nebo venkovském prostředí, je do jisté míry **způsobeno nedostatkem jiných alternativ, tj. odpovědným řízením, ale také nedostatkem ekonomických nebo jiných pobídek**.*

Identifikace dotčených subjektů

Určení subjektů, jichž se daný problém týká, je prvním krokem k jejich možnému zapojení do řešení, viz též **princip perspektivy příjemců** (kap. Perspektiva příjemců). Využít zde lze i nástrojů viz kapitola Zapojování veřejnosti.

Dotčené subjekty je vhodné **zapojit do kontinuálních konzultací při tvorbě RIA**, neboť mohou poskytnout potřebná data a **přinést k problému svůj pohled, důležitý pro jeho efektivní řešení**. Zapojení je vhodné **nejen při určování dopadů, ale i při definici problému a diskusi variant, vč. zhodnocování nutnosti nové legislativní úpravy**. Mimo **zájmových svazů a stálých hospodářských či jiných konzultačních partnerů** je potřeba **zohlednit i perspektivu konečných příjemců politik**, kteří nejsou shromážděni v žádné oficiální organizaci.

Příklad:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Koho se týká problém dětských dluhů?

Děti, jejich zákonných zástupců a osob ve společné domácnosti, věřitelů, dospělých osob, jež nabyly dluhy v dětství, jejich potomků, potenciálně dalších osob, jež může omezit vyšší zadluženost domácnosti, právníků, již jsou zapojeni v řešení majetkových sporů a v exekučním řízení, ...

*Ale i: **Jaké nástroje jsou k dispozici? Sociální podpora a zázemí, finanční vzdělávání, právní ochrana, ...***

Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (243/2022 Sb.)

Koho se týká problém plastového odpadu?

Subjektů zapojených ve výrobním a distribučním řetězci, územních samosprávních celků, občanů (kvalita života, zdravotní dopady, spotřebitelé), orgánů státní správy

Popis cílového stavu

Cílový stav je ideální situací po vyřešení daného problému. Je to tedy dlouhodobá vize, k níž předkládaná legislativa směřuje (viz také kap. Dlouhodobá perspektiva). Vhodná je zde proto i práce s megatrendy (viz kap. Práce s dlouhodobou perspektivou – Foresight a Megatrendy).

Cílový stav má věcný obsah vztažený k účelu, pro který věci podnikáme, obvykle k určité hodnotě (např. zdraví, stav životního prostředí, sociální situace apod.), k reálné změně něčího chování, nebo něčího postavení. Cíle návrhu (ale i související SDGs) tak získávají určitou hierarchii odvozenou od řešených problémů, nicméně vždy by měly být vzájemně propojené a **koherentní**. Popis cílového stavu by neměl odrážet jen požadovanou legislativní úpravu, ale mělo by jít o **komplexní společenský stav** (viz také kap. Multidimenzionální přístup). V obecné rovině se pro definování cílů často využívá pravidlo SMART (Specific/konkrétní, Measurable/měřitelný, Attainable/dosažitelný, Realistic/realistický, Time-based/s jasným termínem), resp. SMARTER (dtto + Evaluated/hodnocený, Revised/revidovaný).

Mějme nicméně na paměti, že pravidlo SMART(ER) může mít při tvorbě politik i nežádoucí vedlejší dopady. Konkrétnost v praxi sklouzává k zúženému vidění problému a sektorovému přístupu. Měřitelnost může svádět k tomu, abychom cíl stanovili právě podle toho, co jsme schopni snadno změřit a obvykle také k tomu, že se začneme „fixovat“ na hodnotu indikátoru, místo na samotný účel opatření. Dosažitelnost a realističnost mohou ústit v cíle málo ambiciózní. Časová ohraničenost může vést k orientaci na krátkodobé výsledky. Nezapomínejme proto, že **regulací sledujeme dobře popsany účel, nikoliv SMART cíl, tím méně indikátor**.

Ideální cílový stav také **zahrnuje perspektivu dotčených subjektů včetně výhledu pro další generace**, které potenciálně budou řešit nově vzniknuvší problémy. Je vhodné k určení cílového stavu využít konzultačních procesů (viz kap. Zapojování veřejnosti) a vzájemného porovnání s dlouhodobými cíli na strategické úrovni. Pro podporu udržitelného rozvoje zde **lze využít nejen porovnání s SDGs, ale i s cíli ČR 2030**, případně i s cíli dalších resortních strategií, které lze nalézt v [Databázi strategií](#).

Příklad:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Perspektiva dotčených subjektů:

„V korelaci k identifikovaným problémům jsou cíli navrhovaného zákona především zvýšení ochrany dětí v právních vztazích, posílení role zákonných zástupců při právním jednání nezletilých. Dále se chce zdůraznit výchovnou funkci úpravy a zajistit její vyšší právní jistotu. Celkově se chce předcházet vzniku dětských dluhů. Ve vztahu k problému započítávání částečného plnění na vnitřně strukturovaný peněžitý dluh je cílem umožnit dlužníkům, zejména dlužníkům s nízkým příjmem, splatit svůj dluh v přiměřené době a bez jeho násobného navšňování.“

Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (243/2022 Sb.)

Komplexní vazba na další oblasti a na cíle ČR2030:

*„Obecnými cíli je předcházení a snižování negativních dopadů plastových výrobků na jedno použití, výrobků z oxo-rozložitelných plastů a lovných zařízení obsahujících plasty na životní prostředí, hospodářství a na lidské zdraví a dále **podpora přechodu na oběhové hospodářství**, včetně podpory inovativních a udržitelných obchodních modelů, výrobků a materiálů, a tím **přispívání k účinnému fungování vnitřního trhu**.“*

SDG 3.9 Do roku 2030 podstatně snížit počet úmrtí a onemocnění vlivem nebezpečných chemických látek a znečištěného vzduchu, vody a půdy

SDG 12.2 Do roku 2030 dosáhnout udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a jejich efektivního využívání

SDG 12.5 Do roku 2030 výrazně snížit produkci odpadů s pomocí prevence, redukce, recyklace a opětovného používání

Návrh variant

Dobře popsany postup tvorby variant je ve [vzdělávacím manuálu pro RIA](#) (2017). Jednotlivé varianty by měly ukazovat konkrétní cesty (možnosti), jak cílového stavu dosáhnout. Využit zde lze metodu kritických technologií (viz kap. [Další nástroje](#)).

Standardně je uvažována nulová varianta, tedy „nedělat nic“. Stanovení variant pro rozhodování je nejdůležitější součástí RIA, proto **by mělo být uvažováno širší spektrum variant** řešení problému – **ať už legislativních, nebo nelegislativních**, nezávislých na politické objednávce (v ideálním případě). Stanovovat varianty tzv. „na míru“ podle předem vybraného legislativního řešení popírá samotnou podstatu hodnocení dopadů.

Zde se otvírá **prostor pro poznatky** získané z praxe a **hodnocení variant z pohledu příjemců** (viz též princip perspektivy příjemců v kap. Perspektiva příjemců). Případně je možné zapojit partnery přímo do návrhu variant prostřednictvím konzultací (viz kap. Zapojování veřejnosti). Vhodné je též využití behaviorálních poznatků (viz kap. Nové nástroje – regulační sandbox a behaviorální poznatky).

Varianty by měly zahrnovat popis konkrétních kroků pro dosažení cílového stavu (k cíli mohou vést různé cesty). A jelikož tyto kroky budou odlišné, jejich dlouhodobé i krátkodobé dopady se budou taktéž lišit. Při stanovování **variant řešení problému s ohledem na dlouhodobou perspektivu dopadů** je vhodné využít foresight (viz kap. Práce s dlouhodobou perspektivou – Foresight a Megatrendy).

Příklad využití více variant:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Perspektiva dotčených subjektů:

„Na základní úrovni je možné vymezit tři varianty. Obligátně bude věnována pozornost variantě nulové, která předpokládá zachování stávajícího stavu bez využití legislativních či nelegislativních nástrojů....

Další tři varianty pak spočívají v přístupu aktivním. Jedna cesta (varianta I), jak se k některým vymezeným problémům postavit, je cesta nelegislativních opatření, druhou možností (varianty II a III) je pak zásah prostřednictvím změn právního předpisu. Varianty I a II se týkají pouze řešení dětských dluhů.“

Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (243/2022 Sb.)

Příklad pracuje se změnou chování spotřebitele.

„Existuje několik možných opatření, které jsou pro řešení problému více nebo méně vhodné. Níže je popsán soubor možností, které byly předkladatelem zváženy, a sledují postupně opatření od „měkkých“ nástrojů, po „tvrdší“ regulační nástroje. Varianty nejsou však principálně vůči sobě vylučné, tzn. lze zvolit jejich různé kombinace, a to včetně uvedených podvariant...

Varianty 0 (vyřazená): *Ponechání současného stavu – tzn. nezavádět zvláštní opatření ke snížení spotřeby.*

Varianty 1: *Zavést osobám uvádějící na trh povinnost vést osvětové kampaně pro spotřebitele jako nástroj snížení množství plastového odpadu.*

Varianty 2: *Opatření s přímým dopadem na cenu pro spotřebitele: Spotřební daň, Regulovaná cena, DPH, Stanovení povinnosti prodejcům zpoplatnit vybrané výrobky min. ve výši nákladů, které odpovídají nákladům za jejich pořízení.*

Varianty 3: *Opatření směřující na prodejce, bez nutného dopadu na ceny pro spotřebitele: Poplatek pro prodejce nebo osoby uvádějící vybrané výrobky na trh; Povinnost zajištění ekomodulace vybraných výrobků ze strany kolektivních systémů (AOS - autorizované obalové společnosti).“*

Určení dopadů

Struktura RIA vyžaduje určení dopadů návrhu na seznam konkrétních oblastí. I v této oblasti, je vhodné zahrnout princip evidence-based či evidence-informed rozhodování, tedy podložit svá tvrzení daty. Pro obsažení relevantních dopadů, se opět nabízí i využít perspektivu příjemců (viz kap. Perspektiva příjemců) a konzultace s dalšími dotčenými subjekty (viz kap. Zapojování veřejnosti). Samozřejmě by pak mělo být zohlednění dlouhodobých dopadů, vč. dopadů na budoucí generace (viz kap. Dlouhodobá perspektiva). Kromě dopadů do konkrétních oblastí je pak vhodné zamyslet se i nad možnou provázaností dopadů napříč oblastmi a jejich možným synergickým či naopak vzájemným negativním působením (viz kap. Multidimenzionální přístup).

Přestože RIA využívá při určování dopadů princip **proporcionality**, nelze některé oblasti zcela z analýzy vynechat. Vždy by měly být prověřeny **dopady hospodářské, sociální a environmentální**, [Evropská komise v BRT](#) dále doporučuje stanovit **dopady i na hospodářskou a sociální kohezi, dopady v rozvojových zemích, dopady na udržitelný rozvoj a dopady na lidská práva** (viz nástroj 18 BRT). Nabízí se zde využití analýzy křížových dopadů (viz kap. [Další nástroje](#)).

Z hlediska udržitelného rozvoje je **zásadní neopomíjet sekundární dopady**, a to obzvláště ty **negativní** (viz kap. Negativní vedlejší dopady). Česká **RIA hodnocení dopadů na udržitelný rozvoj, rozvojové země ani lidská práva dosud obligatorně nevyžaduje**, byť se části těchto položek dají zahrnout do povinných oblastí dopadů (viz pasáž Věcné oblasti dopadů RIA). To však vyžaduje hlubší analýzu těchto specifických oblastí dopadů, rozšíření jejich významu a leckdy i větší využití kvalitativních dat. Dopady na udržitelný rozvoj lze rovněž zvážit pomocí série otázek uvedených v části **Věcné oblasti dopadů RIA**.

Příklad:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Jaké dopady může mít omezení svéprávnosti nezletilých za účelem ochrany před vznikem dluhů?

Sociální, vč. sociální koheze, ekonomické, budoucí generace, ...

Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (243/2022 Sb.)

Jaké dopady může mít omezení plastových výrobků?

Environmentální, ekonomické, budoucí generace, ...

Vyhodnocení variant

Pro výběr nejvhodnější varianty k implementaci se využívají nejčastěji dvě metody: **multikriteriální analýza** nebo **analýza nákladů a přínosů (CBA)**. V zásadě platí, že **multikriteriální analýza je vhodnější pro kvalitativní posouzení** a **CBA pro kvantitativní**. Podrobnější popis těchto dvou analýz je součástí Obecných zásad pro RIA a Vzdělávacího manuálu. Z hlediska principů udržitelného rozvoje je vhodné v rámci multikriteriální analýzy využít multidisciplinární přístup (viz kap. Multidimenzionální přístup) a zohlednit perspektivu příjemců (viz kap. Perspektiva příjemců).

Přestože se jedná o metody nejpoužívanější, analýza nákladů a přínosů (**CBA**) **nemusí vždy poskytnout ty nejrelevantnější informace**. Náklonnost CBA pro peněžní vyjádření nákladů a přínosů jakožto společné jednotky však může vést k určité omezenosti a opomíjení nepřímých nákladů či přelévajících se efektů (spillovers). Podle [Sdělení EK k hodnocení dopadů](#) by se měl například **zvážit také stupeň nevratnosti** navrhovaných změn.

Využít lze i **analýzu efektivnosti nákladů** (Cost-effectiveness Analysis, CEA), která může být vhodnou alternativou CBA, pokud je ocenění přínosů (užitků) v peněžních jednotkách pomocí CBA komplikované. Viz např. [Tutoriál pro CEA z oblasti veřejného zdraví](#) (2016). Pro udržitelný rozvoj je relevantní i **analýza užitečnosti nákladů** (Cost-utility Analysis, CUA), měřící výstupy z hlediska **užitečnosti**, pokud je nelze či není vhodné oceňovat peněžně. Vyhodnocují se zde varianty s nestejnými, subjektivně porovnatelnými výsledky, podle toho, **nakolik odpovídají očekávanému uspokojení potřeb a cílů** s ohledem na vynaložené náklady. CUA je vhodná např. pro zohlednění **dopadu na kvalitu života**. [Návod a příklady využití lze nalézt např. na stránkách britské vlády](#) v sekci veřejného zdraví.

Příklad:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Příklad kritérií vč. kvalitativního zhodnocení beroucího v potaz perspektivu příjemců:

Kritéria pro vyhodnocení variant řešení dětských dluhů: Část kritérií se odvíjí od naplnění hlavních principů navrhované úpravy, přičemž tyto jsou v některých ohledech přirozeně vzájemně protichůdné. S vyšší mírou autonomie nezletilého se přirozeně snižuje míra jeho ochrany, s vyšší mírou ingerence zákonných zástupců se snižuje míra autonomie nezletilého atp.

- **Koncepčnost řešení (v tabulkách „koncepčnost“)**
Kritérium vyjadřuje, do jaké míry je řešení souladné v kontextu systematiky a zásad platného civilního práva a českého právního řádu obecně. Hodnota 5 bodů představuje nejvyšší míru koncepčnosti.
- **Ochrana nezletilého (v tabulkách „ochrana dětí“)**
Kritérium vyjadřuje do jaké míry je nezletilý chráněn v právních vztazích před negativními následky svého samostatného jednání, případně před negativními následky jednání jeho zákonných zástupců v zastoupení. Hodnota 5 bodů představuje nejvyšší míru ochrany.
- **Autonomie nezletilého (v tabulkách „autonomie“)**
Kritérium vyjadřuje, v jaké míře dochází změnami v rámci variant k omezení autonomie nezletilých, tj. nakolik varianta omezuje jejich volnost právně jednat. Hodnota 5 bodů představuje nejvyšší míru autonomie nezletilého.
- **Ingerence zákonných zástupců (v tabulkách „zapojení rodičů“)**
Kritérium je zhodnocením uplatnění zásady účasti zákonných zástupců dítěte na (proti)právním jednání dítěte. Hodnota 5 bodů představuje nejvyšší míru účasti zákonných zástupců.
- **Ochrana věřitelů a poškozených (v tabulkách „ochrana 3. stran“)**
Kritérium je zhodnocením míry ochrany věřitelů nezletilých a poškozených, kterým škodu způsobil nezletilý. Hodnota 5 bodů představuje nejvyšší míru ochrany věřitelů a poškozených.
- **Právní jistota (v tabulkách „právní jistota“)**
Kritérium vyjadřuje jednoznačnost a praktickou aplikovatelnost legislativního řešení. Hodnota 5 bodů představuje nejvyšší míru právní jistoty.
- **Kompatibilita s praxí (v tabulkách „praktičnost“)**
Kritérium vyjadřuje souladnost řešení se zavedenými praktickými postupy a představami o jednání nezletilých. Hodnota 5 bodů představuje nejvyšší míru kompatibility s praxí.
- **Komparativní hledisko (v tabulkách „komparace“)**
Při rozhodování o nejhodnější variantě má svou roli i komparativní hledisko. Kritérium vyjadřuje, jak by z komparativního hlediska obstály jednotlivé varianty. Hodnota 5 bodů představuje nejhodnější variantu z hlediska její komparace s dalšími zeměmi v Evropě.

Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (243/2022 Sb.)

Podpora realizace nového jaderného zdroje: Hodnocení dopadů se nezabývá a nevyčísľuje absolutní výši aktuálních a budoucích nákladů a přínosů, ale kvantifikuje jejich změnu (tj. nárůst či pokles) po zavedení vybraných variant.

Příklad kritérií vč. kvalitativního zhodnocení beroucího v potaz různé dimenze problematiky: Základními kritérii jsou **dopad na veřejné rozpočty, dopad na spotřebitele, dopad na investora, kritérium zajištění energetické bezpečnosti** (tj. zejména stability dodávek), kritérium **realizace bezemisního zdroje energie a také soulad s pravidly EU.**

Přezkum účinnosti regulace

Důležité je správné **nastavení systému zpětné vazby** pomocí měřítek, která ověří, zda byl návrh úspěšný a zda plní svůj účel. Rozsahem se může jednat **od kompletní ex-post RIA až po jednodušší techniky**, v nejminimalističtějším pojetí porovnání očekávaného a reálně dosaženého vztahu. Přezkum však **nelze zcela opomíjet** (viz [Metodika přezkumu účinnosti právních předpisů](#)).

Přezkum sleduje **intervenční logiku** regulace: od vymezených cílů regulace se logicky odvíjejí evaluační kritéria a indikátory pro zpětné hodnocení její účinnosti. Každý přezkum musí mít oporu a plynule navazovat na hodnocení dopadů regulace z fáze návrhu – jde o logické **navázání na provedenou ex ante RIA**. Proto je důležité předem stanovit **termín** (s jakým časovým odstupem bude přezkoumána účinnost navrhované úpravy), **indikátory a zdroje dat** (jaká data budou využita a jak budou shromážděna). Indikátory lze předem nastavit tak, aby umožnily sledovat i naplňování relevantních SDGs, resp. cílů ČR2030.

Z hlediska udržitelného rozvoje je vhodné se v rámci přezkumu **zaměřit i na možné nezamýšlené důsledky regulace** (viz kap. Negativní vedlejší dopady) a strukturovat přezkum **okolo potřeb dotčených subjektů** (viz kap. Perspektiva příjemců). Důležitá je proto i (opětovná) **spolupráce** se zainteresovanými subjekty – stakeholdery (viz kap. Zapojování veřejnosti).

Účinnost regulace a její nastavení je **vhodné nicméně otestovat ještě před jejím celoplošným přijetím**. Soudobým trendem v administrativně vyspělých státech je proto **využití experimentu či pilotáže** v omezeném rozsahu a teprve následné zavedení regulace (viz kap. Experiment a pilotní odzkoušení regulace). K testování účinnosti regulace je vhodné využití behaviorálních poznatků, legislativní ustanovení lze v některých případech testovat rovněž v tzv. sandboxu (viz kap. Nové nástroje – regulační sandbox a behaviorální poznatky).

Příklad stanovení indikátorů:

Návrh zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí (243/2022 Sb.)

*„Komplexní přezkum účinnosti regulace bude proveden **nejpozději v roce 2027**... V rámci tohoto přezkumu se ČR zaměří především na:*

- **plnění závazných cílů** (kvantitativní snížení spotřeby, dodržování zákazu uvádění na trh, povinný podíl recyklátu, povinné vyřídění vybraných výrobků) a s tím související dopady na životní prostředí;*
- posouzení potřeby upravit seznam plastových výrobků na jedno použití;*
- **pokrok ve snižování spotřeby** (ten bude však prováděn průběžně s ohledem na reporting pro orgány EU), související náklady a přínosy;*
- posouzení změny v materiálech používaných v plastových výrobcích na jedno použití, **posouzení nových vzorců spotřeby a obchodních modelů** založených na opětovně použitelných alternativách;*
- náklady a přínosy zvolené úpravy rozšířené odpovědnosti výrobců (kolektivních systémů), a zálohování;*
- kvalitu a četnost prováděných kontrol.“*

Konzultace

Metody vedoucí k **zohlednění perspektivy příjemců** (viz kap. Perspektiva příjemců) jsou základním kamenem demokratického vládnutí. Proto je nutné mít na zřeteli, že tvůrci politik netvoří dané politiky pro sebe, ale pro společnost či její segment, jehož členové mohou často narážet na bariéry pro vyjádření své potřeby nebo svého chápání potřeb. Řečeno jinak, politiky je žádoucí tvořit „s někým“, spíše než „pro někoho“.

Konzultační proces má za cíl zapojit do rozhodování a řešení problému veřejnost a stakeholdery, a to kontinuálně **od počátku identifikace problému** po celou dobu **zpracování hodnocení dopadů** až **k následnému vyhodnocení**. [Vzdělávací manuál pro RIA](#) (2017) shrnuje přínosy konzultací v jednotlivých fázích RIA:

Přínos konzultací při přípravě regulace

FÁZE PŘÍPRAVY REGULACE		PŘÍNOS KONZULTACÍ
Identifikace a popis problému	›	správné popsání problému zjištění jeho intenzity a rozsahu
Vytipování variant řešení	›	větší počet alternativních řešení odhalování úskalí možných variant informace o dopadech navrhovaných variant
Vyhodnocování dopadů navrhovaných řešení	›	realistické odhadování nákladů a přínosů
Návrh řešení	›	větší akceptovatelnost návrhu
Závěrečné obecné konzultace	›	zajištění transparentnosti celého procesu před předložením vládě (specializované internetové portály vč. kontaktních adres či veřejná slyšení)

Zdroj: [Vzdělávací manuál pro RIA \(2018\)](#), s.31

Volba konkrétní formy zapojení stakeholderů i široké veřejnosti závisí na tématu a účelu konzultace. Metod je celá řada (viz kap. Zapojování veřejnosti), ale obecně platí, že **přínos konzultací roste s jejich propracovaností a dobou, která je na ně vyčleněna**.

Konzultace by se neměly omezit pouze na oslovování „obvyklých podezřelých“, nebo na pracovní skupiny s účastí těch nejsilnějších stakeholderů. Vždy je třeba – často právě kvůli pochopení perspektivy příjemců – hledat cestu k široké veřejnosti. **Naprostým minimem jsou veřejné online konzultace**, jejichž příkladem může být portál EK [Podělte se o svůj názor](#). Přestože cílení na koncové příjemce je podstatou veřejné konzultace, problém často nastává hned ve zprostředkování možnosti konzultací obyčejnému občanu/cílové skupině. Častou **bariérou je neinformovanost veřejnosti o možnosti zapojení** či vůbec o tom, že nějaký legislativní proces k danému tématu probíhá.

Konzultace by měly poskytovat prostor pro vyjádření nových perspektiv, nápadů i pro případnou výměnu názorů nejen na varianty řešení problému, ale i na jeho definici. Mohou pomoci i při získávání behaviorálních poznatků (viz kap. Nové nástroje – regulační sandbox a behaviorální poznatky). Proto je důležité **obsáhnout zde co nejširší spektrum dotčených subjektů**. Tomu může napomoci i [databáze konzultujících subjektů DataKO](#). Je třeba však mít na paměti, že veřejná konzultace není výzkumné šetření, tj. se zastoupením různých názorů je potřeba zacházet opatrně a jejich podíl nezobecňovat na populaci.

Konzultace je potřeba pečlivě naplánovat. [Nástroj 52 BRT](#) (Konzultační strategie) provádí přípravu konzultační strategie, zohledňující rozsah a cíle konzultace, apod. Opřít se lze také o metodické nástroje z kap. Zapojování veřejnosti výše. Důležitost konzultačních procesů je také zdůrazněna v [konceptu Klientsky orientovaná veřejná správa 2030 \(2021\)](#), v [Přehledu o stavu veřejné správy v ČR zpracovaném OECD](#) v roce 2023, stejně jako v BRT, [kapitole 7 \(Stakeholder Consultation\)](#).

Příklad:

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 256/2001 Sb., o pohřbnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Příklad konzultace zapojující stakeholdery od počátku (od definice problému):

„Konzultace relevantní k vypracování zprávy probíhaly před vypracováním paragrafového znění návrhu změny zákona o pohřbnictví. ... Na začátku prací oslovilo Ministerstvo pro místní rozvoj řadu institucí a organizací působících v oblasti pohřbnictví s výzvou k podání svých podnětů ke změně zákona, které považují z hlediska svého odborného zaměření a dosavadní aplikační praxe za nezbytné. ... Ke konzultacím, diskuzím a návrhům potenciálních řešení zjištěných problémů proběhlo několik jednání poradního orgánu zřízeného ministryní pro místní rozvoj k přípravě návrhu novely zákona o pohřbnictví. ... Na webových stránkách Ministerstva pro místní rozvoj byla zřízena sekce pro zveřejňování informací o novele zákona o pohřbnictví. Na centrální email pohrebnictvi@mmr.cz bylo možné zasílat podněty a návrhy k připravované novele. ... Mimo jednání velké mezirezortní pracovní skupiny se uskutečnilo pět pracovních jednání (...) se zástupci těchto neziskových organizací: Asociace pohřebních služeb (29. 4. 2015), Asociace krajů (20. 5. 2015), Svaz měst a obcí (27. 5. 2015), Sdružení pohřbnictví, Asociace pohřebních služeb a Unie pohřebních služeb (5. 8. 2015 a 26. 11. 2015). Na základě těchto jednání a další průběžné emailové korespondence vzniklo kompromisní úplné znění návrhu novely zákona o pohřbnictví.“

Věcné oblasti dopadů RIA

Na oblasti dopadů zahrnuté ve stávajících zásadách hodnocení (RIA) lze pohlížet perspektivou SDGs. Zde uvádíme **k jednotlivým oblastem dopadů přehled relevantních SDGs**. Na závěr přidáváme i témata, která se nevyčerpávají zařazením pod určitý z již existujících dopadů a měla by být chápána jako průřezová. **V praxi zpracování hodnocení je nejsnazší využít návodných otázek obsažených v kap. Věcné oblasti dopadů RIA.** Tyto otázky odrážejí SDGs přizpůsobené podmínkám a potřebám ČR prostřednictvím zastřešujícího strategického rámce ČR 2030.

Práce s podcíli SDGs je vhodná i pro **uvažování o vzájemných efektech jednotlivých dopadů**. Využít zde totiž lze **nástroj EK, ukazující synergie a trade-offs jednotlivých SDGs, resp. jejich podcílů** (v AJ). Jedná o další vodítko pro orientaci ve vzájemných vztazích jednotlivých cílů, které umožňuje komplexnější posouzení možných dopadů. Primární snahou by mělo být vyloučení či minimalizace všech negativních dopadů na udržitelný rozvoj. Pokud bude mít opatření či návrh regulace v některých aspektech pozitivní a v některých naopak negativní dopad, je potřeba toto jasně uvést a rozhodnout, zda přínos na straně některého SDG vyváží zhoršení na straně SDG jiného.

Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Relevantní SDG 17 a SDG 16

Podcíl 16.6: Vytvořit účinné, odpovědné a transparentní instituce na všech úrovních

Podcíl 17.3: Mobilizovat dodatečné finanční prostředky z různých zdrojů pro rozvojové státy. Lze např. uvažovat, zda rozpočtový dopad přímo či nepřímo omezí (nebo naopak posílí) prostředky zaměřené na rozvojovou pomoc a spolupráci.

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 11: Předpokladem úspěšného udržitelného hospodářství je stabilita finančního systému

Otázka k vyhodnocení dopadů regulace:

Sníží řešení efektivitu výdajů státu (v první řadě vzhledem k účinnosti/naplnění účelu politiky/opatření, v druhé řadě, zda nedojde ke zhoršení poměru mezi cenou a kvalitou)?

Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR

Relevantní SDG 8, SDG 9, SDG 12 a SDG 17

Podcíl 8.1: Udržovat ekonomický růst na hlavu v závislosti na podmínkách jednotlivých zemí

Podcíl 8.2: Dosáhnout vyšší úrovně ekonomické produktivity pomocí diverzifikace, technologického rozvoje a inovací, mimo jiné také zaměřením se na odvětví s vysokou přidanou hodnotou a s vysokým podílem lidské práce

Podcíl 8.3: Podporovat politiky orientované na rozvoj, které podporují produktivní činnosti, vytváření důstojných pracovních míst, podnikání, kreativitu a inovace, a podporují vznik a růst mikropodniků, malých a středních podniků, mimo jiné prostřednictvím zpřístupňování finančních služeb

Podcíl 9.2: Podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a do roku 2030 významně zvýšit podíl průmyslu na zaměstnanosti a HDP, a to s ohledem na podmínky v jednotlivých zemích

Podcíl 9.4: Do roku 2030 zmodernizovat infrastrukturu a zdokonalit vybavení průmyslových podniků tak, aby byly udržitelné, účinněji využívaly zdroje; dále využívat více čistých a k životnímu prostředí šetrných technologií a výrobních procesů; zapojí se všechny státy s ohledem na své možnosti

Podcíl 9.5: Posílit vědecký výzkum, zlepšit technologickou vybavenost průmyslových odvětví ve všech zemích, zejména rozvojových, a do roku 2030 podporovat inovace a významně zvýšit počet výzkumných a vývojových pracovníků na jeden milion obyvatel a výdaje na soukromý i veřejný výzkum a vývoj

Podcíl 12.2: Do roku 2030 dosáhnout udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a jejich efektivního využívání

Podcíl 12.5: 2030 výrazně snížit produkci odpadů s pomocí prevence, redukce, recyklace a opětovného používání

Podcíl 17.5: Přijmout a realizovat režimy na podporu investic pro nejméně rozvinuté státy

Podcíl 17.7: Podporovat rozvoj, transfer a rozšiřování technologií šetrných k životnímu prostředí do rozvojových zemí za výhodných podmínek, včetně koncesí a preferenčních podmínek na základě vzájemných dohod

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 2: Technologický a sociální rozvoj rozšiřují přístup k důstojné práci.

Strategický cíl 7: Ekonomika následuje světové trendy v oblasti udržitelného rozvoje a domácí sektor je silný.

Strategický cíl 9: Hospodářský rozvoj je odpoután od zvyšování spotřeby přírodních zdrojů a od znečištění životního prostředí.

Strategický cíl 22: Posílením koherence vnitřních politik s vnějším dopadem podporuje Česká republika globální udržitelný rozvoj.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Zhorší řešení přístup kvalifikovaných cizinců na pracovní trh ČR?
- 2) Může mít řešení negativní dopad na vývoz high-tech výrobků (např. počítače, vědecké přístroje, letecká technika apod.)?
- 3) Zkomplikují se podmínky pro startupy a/nebo podniky, realizující přenos nových vědeckých poznatků do běžného života, které si pro komerční produkty vytvořily veřejné vysoké školy (university spin off, university spin out, viz např. Charles University Innovations Prague a.s., společnost vlastněná Univerzitou Karlovou)?
- 4) Může mít návrh negativní vliv na oběhové hospodářství (např. zvýšením spotřeby materiálu, zvětšením množství odpadu, omezením možnosti opravy porouchaných věcí, uváděním na trh výrobků s krátkou životností a obtížně opravitelných)?
- 5) Bude mít domácí řešení problému negativní dopad v zahraničí, především v rozvojových zemích (např. znečištěním tamního životního prostředí, nebo nárůstem tamních sociálních nerovností)?

Dopady na podnikatelské prostředí

Relevantní SDG 8, dále také SDG 4, SDG 9, SDG 12, SDG 17

Podcíl 4.4: Do roku 2030 výrazně zvýšit počet mladých a dospělých, kteří mají příslušné dovednosti včetně technických a odborných, které budou předpokladem pro zaměstnání, důstojné pracovní zařazení a pro podnikání

Podcíl 8.2: Dosáhnout vyšší úrovně ekonomické produktivity pomocí diverzifikace, technologického rozvoje a inovací, mimo jiné také zaměřením se na odvětví s vysokou přidanou hodnotou a s vysokým podílem lidské práce

Podcíl 8.3: Podporovat politiky orientované na rozvoj, které podporují produktivní činnosti, vytváření důstojných pracovních míst, podnikání, kreativitu a inovace, a podporují vznik a růst mikropodniků, malých a středních podniků, mimo jiné prostřednictvím zpřístupňování finančních služeb

Podcíl 8.8: Chránit práva a podporovat bezpečné a stabilní pracovní podmínky pro všechny pracující, včetně pracujících migrantů – zejména žen, a lidí s nebezpečným povoláním

Podcíl 9.3: Zlepšit přístup malých průmyslových a jiných podniků – zejména v rozvojových zemích – k finančním službám, včetně dostupných úvěrů, a jejich začleňování do hodnotových řetězců a trhů

Podcíl 9.4: Do roku 2030 zmodernizovat infrastrukturu a zdokonalit vybavení průmyslových podniků tak, aby byly udržitelné, účinněji využívaly zdroje; dále využívat více čistých a k životnímu prostředí šetrných technologií a výrobních procesů; zapojí se všechny státy s ohledem na své možnosti

Podcíl 9.5: Posílit vědecký výzkum, zlepšit technologickou vybavenost průmyslových odvětví ve všech zemích, zejména rozvojových, a do roku 2030 podporovat inovace a významně zvýšit počet výzkumných a vývojových pracovníků na jeden milion obyvatel a výdaje na soukromý i veřejný výzkum a vývoj

Podcíl 12.6: Podporovat podniky, zejména velké a nadnárodní společnosti, aby přijaly udržitelné postupy a začlenily informace o udržitelnosti do svých pravidelných zpráv

Podcíl 17.17: Podněcovat a podporovat efektivní partnerství veřejných institucí, partnerství veřejného a soukromého sektoru a partnerství v rámci občanské společnosti, a to na základě zkušeností a využívání zdrojových strategií partnerství

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 6: Vyšší veřejné investice podporují klíčové funkce kultury a rovný přístup ke kultuře a kreativě.

Strategický cíl 7: Ekonomika následuje světové trendy v oblasti udržitelného rozvoje a domácí sektor je silný.

Strategický cíl 8: Česko má dobře fungující a stabilní instituce pro podporu aplikovaného výzkumu a vývoje a pro identifikaci příležitostí v této oblasti.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Ztíží řešení situaci malých a středních podniků v ČR (např. obtížnější přístup k financování, k informacím o nových technologiích, ztížení možnosti začleňování do hodnotových řetězců nebo přístupu na mezinárodní trhy)?
- 2) Klesne v důsledku řešení motivace podniků investovat do výzkumu a vývoje?
- 3) Zhorší se podmínky kulturních a kreativních odvětví (film, hudba, architektura, vydavatelská činnost/vydávání knih, divadlo)? Bude např. těžší zakládat nové organizace či je dále rozvíjet, nebo se zhorší přístup takových institucí k financování?

Dopady na územní samosprávné celky (kraje, obce)

Relevantní SDG 11, dále SDG 3, SDG 8, SDG 12, SDG 13 a SDG 16

Podcíl 3.6: Do roku 2020 celosvětově snížit na polovinu počet úmrtí a zranění při dopravních nehodách

Podcíl 3.8: Docílit všeobecného zabezpečení zdraví, včetně ochrany finančních rizik, přístupu ke kvalitní základní zdravotní péči a přístupu k bezpečným, účinným, kvalitním a cenově dostupným základním léčivům a očkovacím látkám pro všechny

Podcíl 8.3: Podporovat politiky orientované na rozvoj, které podporují produktivní činnosti, vytváření důstojných pracovních míst, podnikání, kreativitu a inovace, a podporují vznik a růst mikropodniků, malých a středních podniků, mimo jiné prostřednictvím zpřístupňování finančních služeb

Podcíl 11.2: Do roku 2030 poskytnout všem přístup k bezpečným, finančně dostupným, snadno přístupným a udržitelným dopravním systémům zlepšit bezpečnost silničního provozu zejména rozšířením veřejné dopravy se zvláštním důrazem na potřeby lidí v těžké situaci jako ženy, děti, osoby se zdravotním postižením a starší osoby

Podcíl 11.3: Do roku 2030 posílit inkluzivní a udržitelnou urbanizaci a kapacity pro participativní, integrované a udržitelné plánování a správu měst a obcí ve všech zemích

Podcíl 11.6: Do roku 2030 snížit nepříznivý dopad životního prostředí měst na jejich obyvatele, zejména zaměřením pozornosti na kvalitu ovzduší a nakládání s komunálním i jiným odpadem

Podcíl 11.7: Do roku 2030 zajistit všeobecný přístup k bezpečné, inkluzivní a přístupné městské zeleni a veřejnému prostoru, zejména pro ženy a děti, starší osoby a osoby se zdravotním postižením

Podcíl 11.a: Podporovat pozitivní ekonomické, sociální a environmentální vazby mezi městskými, příměstskými a venkovskými oblastmi zlepšením národního a regionálního rozvojového plánování

Podcíl 11.b: Do roku 2020 výrazně zvýšit počet měst a obcí, které přijímají a realizují integrované politiky a plány na podporu inkluze, účinného využívání zdrojů, zmírňování a adaptace na změnu klimatu, odolnost vůči katastrofám, a vypracovat a realizovat komplexní řízení rizik katastrof na všech úrovních v souladu se Sendaiským rámcem pro DRR (Disaster Risk Reduction) 2015 – 2030

Podcíl 12.5: Do roku 2030 výrazně snížit produkci odpadů s pomocí prevence, redukce, recyklace a opětovného používání

Podcíl 13.3: Zlepšit vzdělávání a zvyšování povědomí o klimatické změně, rozšířit lidské i institucionální kapacity pro zmírňování změny klimatu, adaptaci na ni, snižování jejích dopadů a včasné varování

Podcíl 16.6: Vytvořit účinné, odpovědné a transparentní instituce na všech úrovních

Podcíl 16.7: Zajistit odpovědné, inkluzivní, participační a zastupitelské rozhodování na všech úrovních

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 16: Veřejné služby v území jsou pro všechny obyvatele lépe dostupné.

Strategický cíl 17: Růst kvality života v jednotlivých municipalitách snižuje regionální nerovnosti.

Strategický cíl 18: Kvalitní urbánní rozvoj sídelních útvarů je zajištěn.

Strategický cíl 19: Města a obce omezily emise skleníkových plynů a adaptovaly se na negativní dopady změny klimatu.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Sniží se v důsledku návrhu dostupnost základních veřejných služeb (zdravotnictví, pošta a/nebo síť Czech Point, hromadná doprava, městská zeleň)?
- 2) Zhorší se kvalita územního plánování?
- 3) Omezí řešení využití místního a regionálního potenciálu malými a středními podniky (např. soustředěním pouze na nízko kvalifikované pracovní příležitosti)?
- 4) Dojde k omezení zapojení obyvatel do diskusí o plánování a zlepšování prostředí měst, v nichž žijí?
- 5) Zvýší se zábor zemědělské půdy ve městech a/nebo bude řešení na úkor přístupu k městské zeleni?
- 6) Zvýší se počet a intenzita městských tepelných ostrovů (např. úbytkem zeleně, nevhodnou zástavbou apod.)?
- 7) Zvýší se objem skládkovaného komunálního odpadu?
- 8) Zhorší se podmínky pro cyklodopravu?

Sociální dopady

Relevantní SDG 1 a SDG 10, dále SDG 3, SDG 4, SDG 5 a SDG 8

Podcíl 1.2: Do roku 2030 snížit alespoň o polovinu podíl mužů, žen a dětí všech věkových kategorií, kteří žijí v chudobě tak jak je definována v národní legislativě

Podcíl 1.3: Zavést na úrovni států vhodné systémy sociální ochrany pro všechny včetně nejpotřebnějších, a do roku 2030 rozšířit jejich dosah na většinu chudých a ohrožených

Podcíl 3.4: Do roku 2030 snížit pomocí prevence a léčby o třetinu předčasnou úmrtnost na neprenosné choroby; podporovat duševní zdraví a duševní pohodu

Podcíl 3.5: Posílit prevenci a léčbu užívání návykových látek, včetně užívání narkotik a škodlivého užívání alkoholu

Podcíl 3.7: Do roku 2030 zajistit všeobecný přístup ke službám pro sexuální a reprodukční zdraví, jako jsou programy plánovaného rodičovství, informace a vzdělávání nebo zahrnutí problematiky reprodukčního zdraví do národních strategií a programů

Podcíl 3.8: Docílit všeobecného zabezpečení zdraví, včetně ochrany finančních rizik, přístupu ke kvalitní základní zdravotní péči a přístupu k bezpečným, účinným, kvalitním a cenově dostupným základním léčivům a očkovacím látkám pro všechny

Podcíl 4.7: Do roku 2030 zajistit, aby všichni studenti získali znalosti a dovednosti potřebné k podpoře udržitelného rozvoje, mimo jiné prostřednictvím vzdělávání o udržitelném rozvoji a trvale udržitelném způsobu života, o lidských právech, genderové rovnosti, dále pomocí podpory kultury míru a nenásilí, globálního občanství i docenění kulturní rozmanitosti a příspěvku kultury k udržitelnému rozvoji

Podcíl 4.a: Vybudovat a vylepšit genderově citlivá vzdělávací zařízení, která budou vhodná pro děti i lidi se zdravotním postižením, a poskytnout bezpečné, nenásilné, inkluzivní a efektivní vzdělávací prostředí pro všechny

Podcíl 5.4: Uznávat a oceňovat neplacenou péči a domácí práce pomocí zajištění veřejných služeb, infrastruktury a politik sociální ochrany a prosazování sdílené odpovědnosti v rámci domácnosti a rodiny podle zvyklostí dané země

Podcíl 8.5: o roku 2030 dosáhnout plné a produktivní zaměstnanosti a zajistit důstojnou práci pro všechny ženy a muže, včetně mladých lidí a osob se zdravotním postižením, a zajistit stejnou odměnu za rovnocennou práci

Podcíl 8.7: Přijmout okamžitá a účinná opatření k vymýcení nucené práce, skoncovat s moderními formami otroctví a s obchodováním s lidmi a dosáhnout zákazu a odstranění nejhorších forem dětské práce, včetně nábory a využívání dětských vojáků, a do roku 2025 odstranit dětskou práci ve všech jejích formách

Podcíl 8.8: Chránit práva a podporovat bezpečné a stabilní pracovní podmínky pro všechny pracující, včetně pracujících migrantů – zejména žen, a lidí s nebezpečným povoláním

Podcíl 10.1: Do roku 2030 postupně dosáhnout a udržet růst příjmů spodních 40 procent populace na úrovni vyšší, než je celostátní průměr

Podcíl 10.2: Do roku 2030 posilovat a podporovat sociální, ekonomické a politické začleňování všech, bez ohledu na věk, pohlaví, zdravotní postižení, rasu, etnický původ, náboženské vyznání a ekonomické či jiné postavení

Podcíl 10.3: Zajistit rovné příležitosti a snížit nerovnosti, zejména odstraňováním diskriminačních zákonů, politik a postupů, a podporou vhodných právních předpisů, politik a postupů

Podcíl 10.4: Přijmout politická opatření, zejména v oblasti fiskální, mzdové a v oblasti sociální ochrany a postupně dosáhnout větší rovnosti

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 2: Technologický a sociální rozvoj rozšiřují přístup k důstojné práci.

Strategický cíl 3: Strukturální nerovnosti ve společnosti jsou nízké.

Strategický cíl 4: Vzdělávání rozvíjí individuální potenciál jedinců a jejich schopnost zvládat i ovlivňovat změny a podporuje soudržnou společnost orientovanou na udržitelný rozvoj.

Strategický cíl 5: Zdraví všech skupin obyvatel se zlepšuje.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Budou se při zvoleném řešení lidé nuceni více spoléhat na práci hůře placenou, práci pouze dočasnou, o kterou mohou přicházet ze dne na den, či práci, která jim nebude zajišťovat žádná zaměstnanecká práva (prekarizovaná práce)?
- 2) Může v důsledku řešení přibýt chudých/lidí pod hranicí chudoby a sociálně vyloučených (buď v absolutních číslech, nebo relativně, příp. obojí)?
- 3) Zvýší se příjmová nerovnost?
- 4) Bude řešení komplikovat roli, kterou očekáváme od učitelů, tj. učitelé jako průvodci svěřenci světem poznání a přemýšlení o světě, spíše než autoritativní "nalejvači" faktů)?
- 5) Začnou mít lidé v důsledku/v souvislosti s řešením závažné zdravotní problémy v dřívějším věku a zkrátí se délka života ve zdraví?
- 6) Může mít řešení za následek, že o zdraví obyvatel bude ve větší míře rozhodovat, zda jsou lidé bohatí nebo chudí?
- 7) Zhorší se dostupnost veřejného zdravotnictví, zejména ve smyslu fyzické dostupnosti a nákladů na využití jeho služeb?
- 8) Nepovede řešení k nárůstu kouření, vyšší spotřebě alkoholu, nebo k nebezpečnějšímu užívání drog/jiných návykových látek?

Dopady na rodiny

Relevantní SDG 4, SDG 5 a SDG 11, dále SDG 2, SDG 8, SDG 10

Podcíl 2.1: Do roku 2030 vymýtit hlad a zajistit přístup všem lidem, zejména chudým a ohroženým, včetně malých dětí, k bezpečné, výživné a dostačující stravě po celý rok

Podcíl 5.4: Uznávat a oceňovat neplacenou péči a domácí práce pomocí zajištění veřejných služeb, infrastruktury a politik sociální ochrany a prosazování sdílené odpovědnosti v rámci domácnosti a rodiny podle zvyklostí dané země

Podcíl 5.5: Zajistit ženám rovné příležitosti a plnou a efektivní účast na rozhodování na všech úrovních v politickém, ekonomickém i veřejném životě

Podcíl 4.1: Do roku 2030 zajistit, aby všechny dívky a chlapci ukončili bezplatné, rovnoprávné a kvalitní primární a sekundární základní vzdělání, které bude mít odpovídající a efektivní studijní výsledky

Podcíl 4.5: Do roku 2030 eliminovat genderové nerovnosti ve vzdělávání a zajistit rovný přístup ke všem úrovním vzdělání a odborné přípravy pro znevýhodněné – osoby se zdravotním postižením, původní obyvatelstvo či ohrožené děti

Podcíl 8.5: Do roku 2030 dosáhnout plné a produktivní zaměstnanosti a zajistit důstojnou práci pro všechny ženy a muže, včetně mladých lidí a osob se zdravotním postižením, a zajistit stejnou odměnu za rovnocennou práci

Podcíl 10.2: Do roku 2030 posilovat a podporovat sociální, ekonomické a politické začleňování všech, bez ohledu na věk, pohlaví, zdravotní postižení, rasu, etnický původ, náboženské vyznání a ekonomické či jiné postavení

Podcíl 11.1: Do roku 2030 zajistit všem přístup k odpovídajícímu, bezpečnému a cenově dostupnému bydlení a základním službám, zlepšit podmínky bydlení ve slumech

Podcíl 11.2: Do roku 2030 poskytnout všem přístup k bezpečným, finančně dostupným, snadno přístupným a udržitelným dopravním systémům zlepšit bezpečnost silničního provozu zejména rozšířením veřejné dopravy se zvláštním důrazem na potřeby lidí v těžké situaci jako ženy, děti, osoby se zdravotním postižením a starší osoby

Podcíl 11.7: Do roku 2030 zajistit všeobecný přístup k bezpečné, inkluzivní a přístupné městské zeleni a veřejnému prostoru, zejména pro ženy a děti, starší osoby a osoby se zdravotním postižením

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 1: Společenské klima je vůči rodinám a dětem všestranně příznivé, bariéry a společenské tlaky jsou minimalizovány. Rodina, rodičovství, manželství a partnerství požívají zvláštní ochrany a společenského ocenění, a to rovněž s ohledem na nejlepší zájem dítěte.

Strategický cíl 4: Vzdělávání rozvíjí individuální potenciál jedinců a jejich schopnost zvládat i ovlivňovat změny a podporuje soudržnou společnost orientovanou na udržitelný rozvoj.

Strategický cíl 17: Růst kvality života v jednotlivých municipalitách snižuje regionální nerovnosti.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Ztíží řešení možnost sladit rodinný a pracovní život, a to zejména pro toho, kdo v rámci rodiny obstarává větší díl povinností (dnes obvykle ženy)?
- 2) Může návrh způsobit horší dostupnost bydlení pro mladé rodiny/rodiny s malými dětmi?
- 3) Sníží se dostupnost nájemního bydlení (především pro sociálně slabé rodiny a jednotlivce)?
- 4) Bude pro děti ze znevýhodněného prostředí (např. děti chudších rodičů) vzdělávání obtížnější, než je? Bude pro ně jejich prostředí ještě větší překážkou?

Dopady na spotřebitele

Relevantní SDG 6 a SDG 7, dále SDG 2, SDG 12

Podcíl 2.b: Napravit a předcházet obchodním omezením a pokřivením na světových zemědělských trzích, mimo jiné prostřednictvím souběžného odstranění všech forem dotací na vývoz a dalších opatření s obdobným účinkem, v souladu s mandátem rozvojového kola v Dauhá

Podcíl 6.1: Do roku 2030 zajistit univerzální a rovný přístup k bezpečné a cenově dostupné pitné vodě pro všechny

Podcíl 6.2: Do roku 2030 zajistit spravedlivě všem odpovídající sanitační a hygienická zařízení a skoncovat s vylučováním na volných prostranstvích, se zvláštním ohledem na potřeby žen, dívek a lidí v těžké situaci

Podcíl 7.1: Do roku 2030 zajistit všem přístup k cenově dostupným, spolehlivým a moderním energetickým službám

Podcíl 12.6: Podporovat podniky, zejména velké a nadnárodní společnosti, aby přijaly udržitelné postupy a začlenily informace o udržitelnosti do svých pravidelných zpráv

Podcíl 12.8: Do roku 2030 zajistit, aby lidé v celém světě měli relevantní informace a povědomí o udržitelném rozvoji a životním stylu v souladu s přírodou

Podcíl 12.7: Prosazovat udržitelné postupy v zadávání veřejných zakázek v souladu s národními politikami a prioritami

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 10: Ekonomické aktivity podporuje stabilní a funkční infrastruktura.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Bude obtížnější (dražší/méně dostupné) využití tepla a energie z obnovitelných a druhotných zdrojů?
- 2) Sníží se standard vodohospodářských služeb nebo se sníží jejich dostupnost? Omezí řešení dostupnost pitné vody nebo přístup k sanitárním zařízením?

Dopady na životní prostředí

Relevantní SDG 6, SDG 13 a SDG 15, dále SDG 2, SDG 3, SDG 7, SDG 8, SDG 11, SDG 12, SDG 14

Podcíl 3.9: Do roku 2030 podstatně snížit počet úmrtí a onemocnění vlivem nebezpečných chemických látek a znečištěného vzduchu, vody a půdy

Podcíl 2.4: Do roku 2030 zajistit/zavést systémy udržitelné výroby potravin a (zavést) odolné zemědělské postupy, které zvýší produktivitu a výrobu a pomohou zachovat ekosystémy posilující schopnosti půdy přizpůsobit se klimatické změně, extrémnímu počasí, suchu, záplavám a dalším pohromám, a které postupně zlepší kvalitu půdy

Podcíl 6.3: Do roku 2030 zlepšit kvalitu vody snížením jejího znečišťování, zamezením vyhazování odpadů do vody a minimalizací vypouštění nebezpečných chemických látek do vody, snížit na polovinu podíl znečištěných odpadních vod a podstatně zvýšit recyklaci a bezpečné opětovné využívání vody v celosvětovém měřítku

Podcíl 7.2: Do roku 2030 podstatně zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů na celosvětovém energetickém mixu

Podcíl 7.a: Do roku 2030 zlepšit mezinárodní spolupráci ve zpřístupňování výzkumu a technologií čisté energie, včetně energie z obnovitelných zdrojů, energetické účinnosti a pokročilých a čistších technologií fosilních paliv; podporovat investice do energetické infrastruktury a technologií čisté energie

Podcíl 8.4: Postupně až do roku 2030 zlepšovat efektivní využívání globálních zdrojů ve spotřebě i výrobě a učinit vše potřebné pro to, aby ekonomický růst nebyl spojen s poškozováním životního prostředí, v souladu s desetiletým rámcovým programem trvale udržitelné spotřeby a výroby, v jehož čele stojí rozvinuté země

Podcíl 9.4: Do roku 2030 zmodernizovat infrastrukturu a zdokonalit vybavení průmyslových podniků tak, aby byly udržitelné, účinněji využívaly zdroje; dále využívat více čistých a k životnímu prostředí šetrných technologií a výrobních procesů; zapojí se všechny státy s ohledem na své možnosti

Podcíl 11.2: Do roku 2030 poskytnout všem přístup k bezpečným, finančně dostupným, snadno přístupným a udržitelným dopravním systémům zlepšit bezpečnost silničního provozu zejména rozšířením veřejné dopravy se zvláštním důrazem na potřeby lidí v těžké situaci jako ženy, děti, osoby se zdravotním postižením a starší osoby

Podcíl 11.6: Do roku 2030 snížit nepříznivý dopad životního prostředí měst na jejich obyvatele, zejména zaměřením pozornosti na kvalitu ovzduší a nakládání s komunálním i jiným odpadem

Podcíl 12.4: Do roku 2020 dosáhnout k životnímu prostředí šetrného nakládání s chemickými látkami a odpady během celého jejich životního cyklu, v souladu s dohodnutými mezinárodními rámci, a výrazně snížit jejich uvolňování do ovzduší, vody a půdy tak, aby se minimalizovaly nepříznivé dopady na lidské zdraví a životní prostředí

Podcíl 12.c: Usměřnit neefektivní dotace na fosilní paliva podporující nadbytečnou spotřebu odstraňováním pokřivení trhu v souladu s podmínkami v jednotlivých státech, mimo jiné prostřednictvím daňové restrukturalizace a rušením těchto škodlivých dotací tam, kde existují, aby byl zřejmý jejich dopad na životní prostředí. Je potřeba přitom brát plně v úvahu specifické potřeby a podmínky rozvojových zemí a minimalizovat možné negativní dopady na jejich rozvoj způsobem, který bude chránit chudé a dotčené komunity

Podcíl 13.1: Ve všech zemích zvýšit odolnost a schopnost adaptace na nebezpečí související s klimatem a přírodními pohromami

Podcíl 13.2: Začlenit opatření v oblasti změny klimatu do národních politik, strategií a plánování

Podcíl 14.1: Do roku 2025 předcházet a výrazně snižovat znečištění moří, zejména znečištění, které je způsobováno činnostmi na pevnině, včetně odpadků a znečištění z živin

Podcíl 15.1: Do roku 2020 zajistit ochranu, obnovu a udržitelné využívání suchozemských a vnitrozemských sladkovodních ekosystémů a jejich služeb, zejména lesů, mokřadů, hor a suchých oblastí, v souladu se závazky z mezinárodních dohod

Podcíl 15.2: Do roku 2020 podpořit zavádění udržitelného hospodaření se všemi typy lesů, zastavit odlesňování, obnovit zničené lesy a podstatně zvýšit zalesňování a obnovu lesů na celém světě

Podcíl 15.3: Do roku 2030 bojovat proti rozšiřování pouští, obnovovat znehodnocenou půdu, včetně pozemků postižených rozšiřováním pouští, suchem či záplavami, usilovat o dosažení světa, ve kterém již nedochází k degradaci půdy

Podcíl 15.5: Přijmout neodkladná a výrazná opatření na snižování degradace přirozeného prostředí, zastavit ztrátu biodiverzity a do roku 2020 chránit a zabraňovat vyhynutí ohrožených druhů

Podcíl 15.9: Do roku 2020 začlenit hodnoty ekosystému a biodiverzity do národního i regionálního plánování, rozvojových procesů a strategií na snižování chudoby

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 5: Zdraví všech skupin obyvatel se zlepšuje.

Strategický cíl 9: Hospodářský rozvoj je odpoután od zvyšování spotřeby přírodních zdrojů a od znečištění životního prostředí.

Strategický cíl 12: Krajina ČR je pojmána jako komplexní ekosystém a ekosystémové služby poskytují vhodný rámec pro rozvoj lidské společnosti.

Strategický cíl 13: Česká krajina je pestrá a dochází k obnově biologické rozmanitosti.

Strategický cíl 14: Krajina je adaptována na změnu klimatu a její struktura napomáhá zadržování vody.

Strategický cíl 15: Půdy jsou chráněny před degradací a potenciál krajiny je v maximální možné míře využíván k zachycování a ukládání uhlíku.

Strategický cíl 19: Města a obce omezily emise skleníkových plynů a adaptovaly se na negativní dopady změny klimatu.

Strategický cíl 22: Posílením koherence vnitřních politik s vnějším dopadem podporuje Česká republika globální udržitelný rozvoj.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Budou lidé v důsledku řešení vystaveni horšímu stavu ovzduší či škodlivé míře hluku (např. v souvislosti dopravou)?
- 2) Zvýší se emise skleníkových plynů a náročnost produktů na tyto emise?
- 3) Sníží se biologická rozmanitost rostlin a živočichů?
- 4) Ustoupí se od přírodě blízké obnovy při rekultivacích?
- 5) Zvýší se odtok vody z krajiny?
- 6) Klesne kvalita povrchových či podzemních vod?
- 7) Může řešení zvýšit ohrožení půdy vodní a větrnou erozí?
- 8) Dojde k omezení přírodě blízkých způsobů lesního hospodaření (např. těžba jednotlivých stromů vs. jednorázová holoseč; zacházení s lesními ekosystémy v jejich celistvosti)?
- 9) Zvýší se v důsledku návrhu množství emisně nevyhovujících benzinových a dieselových vozidel?
- 10) Sníží se podíl orné půdy obhospodařované v režimu ekologického zemědělství?
- 11) Sníží se podíl lesní půdy na celkové rozloze ČR?
- 12) Zvýší se v důsledku návrhu podíl ČR na globálním znečištění oceánů, moří a mořských zdrojů (např. vlivem zámořské dopravy zboží a surovin, které jsou spotřebovány v ČR, nebo znečištění domácích řek, které ústí do moří)?

Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Relevantní SDG 5 a SDG 10, dále SDG 4, SDG 8, SDG 9

Podcíl 4.3: Do roku 2030 zajistit rovný přístup všech žen a mužů k cenově dostupnému a kvalitnímu odbornému, učňovskému a vyššímu vzdělání, včetně univerzitního

Podcíl 4.5: Do roku 2030 eliminovat genderové nerovnosti ve vzdělávání a zajistit rovný přístup ke všem úrovním vzdělání a odborné přípravy pro znevýhodněné – osoby se zdravotním postižením, původní obyvatelstvo či ohrožené děti

Podcíl 5.1: Celosvětově skoncovat se všemi formami diskriminace žen a dívek

Podcíl 5.4: Uznávat a oceňovat neplacenou péči a domácí práce pomocí zajištění veřejných služeb, infrastruktury a politik sociální ochrany a prosazování sdílené odpovědnosti v rámci domácnosti a rodiny podle vykloností dané země

Podcíl 5.5: Zajistit ženám rovné příležitosti a plnou a efektivní účast na rozhodování na všech úrovních v politickém, ekonomickém i veřejném životě

Podcíl 8.5: o roku 2030 dosáhnout plné a produktivní zaměstnanosti a zajistit důstojnou práci pro všechny ženy a muže, včetně mladých lidí a osob se zdravotním postižením, a zajistit stejnou odměnu za rovnocennou práci

Podcíl 9.5: Posílit vědecký výzkum, zlepšit technologickou vybavenost průmyslových odvětví ve všech zemích, zejména rozvojových, a do roku 2030 podporovat inovace a významně zvýšit počet výzkumných a vývojových pracovníků na jeden milion obyvatel a výdaje na soukromý i veřejný výzkum a vývoj

Podcíl 10.2: Do roku 2030 posilovat a podporovat sociální, ekonomické a politické začleňování všech, bez ohledu na věk, pohlaví, zdravotní postižení, rasu, etnický původ, náboženské vyznání a ekonomické či jiné postavení

Podcíl 10.3: Zajistit rovné příležitosti a snížit nerovnosti, zejména odstraňováním diskriminačních zákonů, politik a postupů, a podporou vhodných právních předpisů, politik a postupů

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 3: Strukturální nerovnosti ve společnosti jsou nízké.

Strategický cíl 8: Česko má dobře fungující a stabilní instituce pro podporu aplikovaného výzkumu a vývoje a pro identifikaci příležitostí v této oblasti.

Otázky k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Hrozí, že ženy budou za svou práci v důsledku/v souvislosti s řešením odměňovány hůře než muži ve větší míře, než dosud?
- 2) Zmenší se v důsledku/v souvislosti s řešením zastoupení žen v rozhodovacích pozicích?
- 3) Zhorší řešení postavení žen ve vědě, ať již finančně, nebo v podmínkách pro výkon tohoto povolání?
- 4) Dotkne se řešení negativně osob ohrožených diskriminací (např. zrušením programů či služeb bez adekvátní náhrady)?

Dopady na výkon státní statistické služby

Relevantní SDG 17

Podcíl 17.19: Do roku 2030 stavět na stávajících iniciativách s cílem rozvinout prostředky pro měření pokroku v oblasti trvale udržitelného rozvoje, které doplní hrubý domácí produkt a podporou budování statistických kapacit rozvojových států

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 25: Data a informace pro potřebu tvorby politik jsou kvalitní, snadno dostupné a umožňují informované rozhodování.

Otázka k vyhodnocení dopadů regulace:

Může v důsledku návrhu dojít k omezení dlouhodobého sběru dat a informací pro veřejnou správu?

Korupční rizika

Relevantní SDG 16

Podcíl 16.5: Podstatně omezit korupci a úplatkářství ve všech formách

Podcíl 16.6: Vytvořit účinné, odpovědné a transparentní instituce na všech úrovních

Podcíl 16.10: Zajistit veřejnosti přístup k informacím a ochranu základních svobod, v souladu s vnitrostátními právními předpisy a mezinárodními dohodami

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 25: Data a informace pro potřebu tvorby politik jsou kvalitní, snadno dostupné a umožňují informované rozhodování.

Strategický cíl 26: Inovace v tvorbě veřejných politik jsou trvalou součástí fungování veřejné správy na všech úrovních.

Strategický cíl 27: Veřejné politiky zvyšují inkluzivitu a dlouhodobou efektivitu vládnutí.

Otázka k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Dojde k omezení dostupnosti informací a dat veřejné správy pro veřejnost?
- 2) Bude řešením omezena možnost veřejnosti (ať jedinců, nebo NNO) zapojit se do přípravy a vyhodnocování veřejných politik?

Dopady na bezpečnost nebo obranu státu

Relevantní SDG 16, dále SDG 9 a SDG 17

Podcíl 9.1: Rozvinout kvalitní, spolehlivou, udržitelnou a odolnou infrastrukturu, zahrnující i regionální a přeshraniční infrastrukturu, na podporu ekonomického rozvoje a zvýšené kvality života, se zaměřením na ekonomicky dostupný a rovný přístup pro všechny

Podcíl 16.4: Do roku 2030 výrazně snížit pohyb nezákonných finančních prostředků a zbraní, usilovat o navrácení odcizeného majetku a bojovat proti všem formám organizovaného zločinu

Podcíl 16.a: Posílit příslušné instituce státu, mimo jiné prostřednictvím mezinárodní spolupráce, pro budování kapacit na všech úrovních pro boj proti násilí, terorismu a trestné činnosti, zejména v rozvojových státech

Relevantní cíle ČR 2030

Strategický cíl 10: Ekonomické aktivity podporuje stabilní a funkční infrastruktura.

Strategický cíl 21: Česká republika aktivně a s důrazem na národní priority spoluutváří prostředí podporující udržitelný rozvoj na globální úrovni a na úrovni Evropské unie.

Otázka k vyhodnocení dopadů regulace:

- 1) Může v důsledku návrhu dojít k ohrožení systému kritické infrastruktury (např. distribučních sítí elektrické energie, infrastruktury finančních trhů, digitální infrastruktury, sítí pitné a odpadní vody)?
- 2) Umožní návrh snazší "praní špinavých peněz" a/nebo únik do „daňových rájů“?

Témata průřezová

Průřezová témata nejsou aktuálně pokrývána jednotlivými oblastmi dopadů. Odrážejí se v nich principy udržitelného rozvoje (viz kap. Principy) a souvisí značnou měrou s odpovědným přístupem k RIA hodnocení.

Relevantní SDG 17 a SDG 16

Podcíl 16.6: Vytvořit účinné, odpovědné a transparentní instituce na všech úrovních

Podcíl 16.7: Zajistit odpovědné, inkluzivní, participační a zastupitelské rozhodování na všech úrovních

Podcíl 17.14: Podporovat politickou soudržnost pro udržitelný rozvoj

Podcíl 17.17: Podněcovat a podporovat efektivní partnerství veřejných institucí, partnerství veřejného a soukromého sektoru a partnerství v rámci občanské společnosti, a to na základě zkušeností a využívání zdrojových strategií partnerství

